ידיעה, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

היינט 8 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 188 | Łódź, Poniedziałek, 14 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ״ב מנחם אב תרצ״ג | № 188

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ניט גוט מיט׳ן דייטשען עקספארט

אזוי שטעלט פעסט דער דייטשער ווירטשאפטס-מיניסטער אין א רעדע, וואס ער האט געהאלטען איז קעלן

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

דער דייטשער ווירטשאפטס-מיניסטער פאן-שמידט האט געהאלטען אין קעלן א רעדע געווידמעט ווירטשאפטליכע פראבלעמען.

אין זיין רעדע האט ער, צווישען אנדערען, געווארענט פאר׳ן אפטימיזם און חלומות, וואס ענטשטייען אין שייכות מיט׳ן פראבלעם פון פטור ווערען די ארבייטסלאזיגקייט.

דאס פראבלעם פון ליקווידירען די ריזיגע ארבייטסלאזיגקייט — האט ער געזאגט — לאזט זיך נישט דערליידיגען דורך א גוואלדיגער אינטערווענץ.

דאס איינציגע מיטעל פאר א ממשות׳דיגען קאמף מיט דער ארבייטסלאזיגקייט זעהט ער אין רעאליזירען און שטיצען דעם אויפלעבונגס-פראגראם פונם גאנצען ווירטשאפטליכען אפאראט. (?)

דער רעדנער האט כאראקטעריזירט די סי-טואציע פון דעם דייטשען עקספארט און זעהר נישט קיין גינסטיגע פארבען, און האט פעסטגע-שטעלט, אז די רעגירונג מוז זיך איבערלייגען סארא השפעה עס האט דער עקספארט אויף דער וואלוטאנד-סיטואירונג פון דער געזעלשאפט.

נישט דערלויבט א מיטינג פון פוילישע נאציאנאל-סאציאליסטען אין בענדין

בענדין, 13 (יט״א טעלעפאניש)

פאליציי האט דא נישט דערלויבט א מיטינג פון פוילישע נאציאנאל-סאציאליסטען, וועלכע זענען אנגעקומען פון סאסנאוויץ.

ווען זיי זענען צוריק קיין סאסנאוויץ, האבען זיי אויפ׳ן וועג צושלאגען עטליכע יודען, וועלכע זיי האבען אנגעטראפען.

די נייע גוט-פריינדשאפט

דייטשלאנד שטעלט צו געוועהר פאר מאנדזשוריען

מאסקווע, 13 (ספ. טעל.)

די מאסקווער פרעסע ווענדט די אויפמערק-זאמקייט אויף דעם הסכם צווישען יאפאן און דייטשלאנד מכוח׳ן בעזארגען געוועהר פאר מאנ-דזשוריען.

די פירמע קרופ האט צוגעשטעלט נייע מא-שינען און מכשירים צו אויספערטיגען געוועהר און אויפרייס-מאטעריאלען.

פארשטעהער פונ׳ם גרויסען יאפאנישען קאנ-צערן „קאטא״ האבען אין א פרעסע-אינטערוויאו דערקלערט, אז יאפאן בעציהט זיך צום נייעם דייטשלאנד מיט דער גרעסטער פריינדשאפט, ווייל די אידעאלען פון דיביידע מלוכות זענען אידענ-טישע.

בעזונדערס וויכטיג איז דער פאקט, וואס אינ׳ם קאמף מיט׳ן קאמוניזם, איז דייטשלאנד דאסזעלבע פאר׳ן מערב, וואס יאפאן פאר׳ן מזרח...

דער תכלית פונ׳ם געוו. דייטשען פרעמיער ברינינג

ער איז דער געוו. פרעמיער פון חיר-טענבערג טרעטן אריין אין א קלויסטער

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

דער געוו. פרעמיער ברינינג האט בדעה זיך אפצוזאגען פון זיין מאנדאט און אריינצוטרעטען אין א קלויסטער.

דאס נעמליכע האט אויך בדעה צו טון דער געוועזענער פרעמיער פון ווירטענבערג, שאלץ.

געהיימע ראלע פון איטאליען

ביי דער געפעהרליכער שפיל פון דייטשלאנד

פארי ז, 13. (ספ. טעל.)

די אנטי-עסטרייכישע רעדע פונ׳ם דייטשען זשורנאליסט העניג, וואס איז עהרגעכטען אין איענד אנגעגעבען געווארען דורך דער מינכענער ראדיא, וועט דא בעטראכט אלס בכיוונדיגע פרא-וואקאציע דורך וועלכער דייטשלאנד האט בדעה צו צווינגען די רעגירונגען פון פראנקרייך און ענג-לאנד אויף צו מאכען ווייטערדיגע שריט, ווי דהיינו — וועגען צוזאמענרופען א ספעציעלע סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט, אדער א קאנפערענץ פון די אונטערגעחתמעטע אויפ׳ן פאקט פון די 4 גרויס-מאכטען.

אין דעם פאל וועט דייטשלאנד תיכף ארויס-טרעטען מיט א פאדערונג צו רעווידירען די טראק-טאטען און אנערקענען פאר זיי דאס רעכט פון שאפען א לופט-פליה-פאליציי.

אין פאריז הערשט די איבערציי גונג, אז נישט האבענדיג וואס צו פערלירען פערשארפט דייטשלאנד בכיוון די סיטואציע, זייענדיג זיכער, אז וואס פאר א ווענדונג דער ענין זאל נישט אננעהמען, וועט עס זיין באר איהר טובה וועגען.

די דייטשע רעגירונג גלויבט נישט, אז ענגלאנד, וואס איז בעשעפטיגט מיט איי גענע „קאפ-דאר-ענישען״ וועט זיך העצידירען אויף אנ׳אקציע, וואס זאל ארויס פון די גרעניצען פון פוסט-ווערטערדיגע דיפלאמאטישע פערטראקטאציעס.

די אפגעווונדערטע אקציע פון פאריז און בער-לין האט בכלל נישט קיין שום אויסזיכטען צו צווינ-גען דייטשלאנד נאכצוגעבען, און זי קאן בלויז אי-בערשפאנען דעם פראנצויזישען פרעסטיזש.

די געהיימע ראליע וואס רוים הערט נישט אויף צו שפילען לגבי עסטרייך, דערוועקט אין פא-ריז פערשידענע סתירה׳דיגע רעפלעקסען.

מען לייגט דא א סך אכט אויף דער קאנפע-רענץ וואס דער ניי-באמינירטער פראנצויזישער אמ-באסאדאר אין רוים שאמירען דארף מארגען אפ-האלטען מיט מוסאליני. אפהענגיג פון דעם דא-זיגען געשפרעך, וועט פראנקרייך אננעהמען א בע-שלוס בנוגע דעם ערווענטועלען צוזאמענרופען א ספע-ציעלע סעסיע פונ׳ם פעלקער-בונד-ראט.

„לע טאן״ ציטירט די מיינונג פונ׳ם לאנדא-נער „סי עקאנאמיסט״ וואס דערקלערט אז כל זמן איטאליען וועט שפילען א זעלבסטשטענדיג שפיל אומאפהענגיג פון פראנקרייך און ענגלאנד, וועט בעדראהט זיין מיט א קאטאסטראפע נישט-באר דער פעלקער-בונד באר אויך דער „פאקט פון די 4״.

„זשורנאל דע דעבא״ אטאקירט אין שארפע ווערטער די שטעלונג פון מוסאליני, טענה׳דיג, אז ער שטרעבט פונ׳ם פאקט פון די 4 גרויסמאכטען צו בעשאפען אנ׳אינסטרומענט פאר איי גענער פאליטי-שער בכורה אין איראפא.

די רעוואלוציע אין קובא

דער מארדעט דעם בירגערמייסטער פון האוואנא. — אומגעקומען 200 מאן

האוואנא, 13 (ספ. טעל.)

דער געוועז. פרעזידענט מאשאדא איז אויף א הידראפלאן אפגעפלויגען צו דעם ענגלישען ארכיפעלאג פון די אינזלען באהאמא-נאסאו.

נאסאו ליגט 3 טעג ווייט פון ניו-יארקער ים-וועג.

ניו-יארק. 13 (ספ. טעל.)

פון האוואנא איז מען מודיע, אז דער ביר-גערמייסטער פון דער שטאט איז דערמארדעט גע-ווארען.

דער המון האט געפלינדערט און טיילוויז צוראבירט די ביורא-איינריכטונגען פונ׳ם געוועזע-נעם פרעזידענט.

בעת די אומרוהען אין גאנצען לאנד זענען דערהרג׳עט געווארען אנ׳ערך 200 פערזאן.

א גרויסע צאהל ציוויל-לייט איז פערוואונ-דעט געווארען בעת א צוזאמענשטויס מיט׳ן מיליטער.

האוואנא, 13 (ספ. טעל.)

דער געוועז. פרעזידענט מאשאדא איז אנגע קומען קיין נאסאו און האט זיך אפגעשטעלט אין א האטעל.

דער האטעל ווערט אפגעהיט דורך מיליטער אין דער שרעק פאר א מעגליכען איבערפאל.

דעם געוועז. פרעזידענט בעגלייטען 2 מיניסטארען.

האוואנא, 13 (ספ. טעל.)

דער נייער פראוויזארישער פרעזידענט פון קובא — דער לעצטער בילדונגס מיניסטער קעספע-דעס-ארטיק האט געמאכט אנ׳עפענטליכע דערקלערע רונג, אז ער וועט בילדען א רעגירונג, וואס וועט בעשטיין פון פארשטייער פון אלע פארטייען.

דער נייער פרעזידענט האט אויפגעלעזט דעם קאנגרעס און בטל געמאכט דעם בעשטאנד פונם איצטיגען העכסטען געריכט.

אויף דעם גאנצען אינזעל איז — לויט לעצטע ידיעות — רוהיג.

דער בעלאגערונגס-צושטאנד איז אבער נישט ארונטערגענומען געווארען, און די שטאט ווערט אפגעהיט דורך מיליטער.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס׳איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלבוש ערומים״

שענקיעוויטשא 3/5.

וואו ס׳ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ׳ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אן געבורטען און א״פ ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאה-לונגען. די פערוואלטונג.

עבער דער אויף מאשין ווערען אנגענומען אויסצוגייען ביי ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

צו לעטשניצע-פרייזען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

איינקויף פון גאלד זילבער ביזשוטעריע

און לאמבארד = קוויטעס צו די אלערהעכסטע פרייזען געוויסענהאפטע בעדינונג.

I. SOŁOWEJCZYK

פיעטרקאווער 27

(פריער שרעדניעצקא 6)

צאהן-דאקטאר

Sperling

צוריקגעקעהרט

זאוואדזקא 1, טעל. 143-06

נעמט אן פון 10–1 און פון 3–6 נאכמ.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

השבת אבדה.

געכטען פון 9–10 פריה, פאהרענדי-מיט׳ן טראמוואי נומ׳ 1, האב איך פער-לוירען א פעקעל מיט פערש. פראטעסטען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער ערליכער פינדער געבעטען געגען בעלוינונג אבצוגעבען אין בעקער-פעראיין, פילסודסקיעגא 57 אין די אוונד-שעה׳ן פאר יאקובאוויטש.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט, זונטאג פון 10—1 בייטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר אהרליכע קראנקענקאסע-פרייזען

צאהן-ארצט

St. Gelberg

זאוואדזקא 14. טעל. 108-33.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוו

Dr. med.

B. ROBINSON

צוריקגעקעהרט

10 פיעטריקאווער 10

טעל. 131-86

נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און 7–8 אוו.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אלידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אפעל פון הרב קוק צום אכצענטען ציוניסטישען קאנגרעס

ירושלים, 13 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

הרב קוק האט זיך געווענדעט צום 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס מיט אן אפעל צו מאכען א סוף צו די אינערליכע מחלוקות'ן און אנצונעהמען קאנקרעטע שריט צו העלפען די יודען פון דייטשלאנד און פון רוסלאנד.

מען פיהרט איז גיהנום אריין

טראגישער אבפאהר פון פאליטישע ארעסטאנטען פון ביטען

ביטען, 13 (ספ. טעל.)

פונ'ם ביטענער וואגזאל איז אפגעפאהרען קיין ברעסלוי א צוג, וואס איז בעשטימט געווען פאר דייטשע פאליטישע ארעסטאנטען.

אין צוויי וואגאנען האט מען אריינגעפיהרט אונטער א שטארקער שמירה 15 פאליטישע און אנטי היטלערישע ארעסטאנטען.

אויפ'ן וואגזאל זיינען געקומען די משפחות פון די אומגליקליכע ארעסטאנטען, פרויען, קינדער און עלטערען, און עס האבען זיך אפגעשפילט הארץ-רייסענדע סצענעס.

אין גליוויץ און אפאליע האט מען אין די וואגאנען „אנגעלאדענ" נאך פאליטישע ארעסטאנטען, און אויך אויף די דאזיגע סטאציע זיינען די היסטעריקעס מיט די געוויינען געגאנגען עד לב השמים.

מ'האט די ארעסטאנטען אוועקגעפיהרט אין קאנצענטראציע-לאגער.

א 10-יאהריגער יובל איז גדיניע

גדיניע, 13 (ספ. טעל.)

היינט איז געווארען פונקט 10 יאהר זינט אינם פארט גדיניע, וועלכער איז נאך דאן געווען מעהר אין פראיעקט, ווי אין דער ווירקליכקייט, אנגעקומען די ערשטע שיף פון אויסלאנד.

נעווען איז עס די אמעריקאנישע שיף „קעני-טאקי", וועלכע האט ארויסגעזעצט אויפן ברעג די פאסאזשירען און די מאנשאפט.

נאך א 3-טאגיגען סטאציאנירען אינם פראוויזארישען פארט איז די שיף אפגעשוואומען, מיט-נעהמענדיג מיט זיך די עמיגראנטען און סחורות.

דער נעכטיגער טאג איז אירלאנד איז אדורך רוהיג

מען האט בלויז שיער נישט אוועקגעשיקט אויפ'ן עולם האמת 5 „בלויע העמדלעך"

דובלין, 13 (ספ. טעל.)

דער היינטיגער טאג איז דא אדורך רוהיג, א דאנק די הכנות און דער ענערגישער האנדלונג פון דער מאכט.

עס איז פארגעקומען בלויז איין אינצידענט, ווען דער המון איז בעפאלען 6 פאשיסטען, וועלכע האבען זיך בעוויזען אויף דער גאס אין בלויע העמדלעך.

ווען נישט די אינטערווענץ פון דער ציווי-לער גווארדיע, וואלט מען זיי צוריסען לעבע-דיגערהייד.

אויסנאהמס-צושטאנד אין עסטלאנד

פונאנדערגעלאזט די ארגאניזאציע פון די אנטיילנעמער אינם פרייהייטס-קריג. — סאציאליסטען שטיצען די רעגירונג

טאלין, 13. (ספ. טעל.)

אין עסטלאנד איז די סיטואציע געכטען פאר מיטאג געווען פערהעלטניסמעסיג רוהיג. נאכמי-טאג האט זיך די לאגע פערערגערט. די רעגירונג האט דערהאלטען פערטרויליכע ידיעות, אז א בעוואפענטער ארויסטריט פון פערבאנד פון די בעטיי-ליגטע אין פרייהייטס-קריג איז צו דערווארטען א ליאדע שעה.

באכמיטאג איז אפגעהאלטען געווארען אן אנ-אויסערארדענטליכע זיצונג פון מיניסטארען-קאבי-נעט. עס איז בעשלאסען געווארען אונטערצונעה-מען ענערגישע מיטלען.

קודם כל איז ארויסגעגעבען געווארען א פער-ארדנונג תיכף צו פערמאכען און פונאנדערצולאזען דעם פערבאנד פון די אנטיילנעהמער אינ'ם פריי-הייטס-קריג. חוץ מזה זיינען פונאנדערגעלאזט גע-ווארען אלע ארגאניזאציעס אויף וועלכע עס איז פערהאן א חשד אז זיי וואלטען געקאנט שטערען די עפענטליכע ערוה.

אין גאנצען לאנד איז פראקלאמירט געווארען אויסנאהם-צושטאנד. איבער דער שטאט זיינען אר-רויסגעשיקט געווארען פאליציייאישע פאטרולען. די-טער-פאטרולען געפינען זיך אין אלע טיילען פון דער הויפט-שטאט, ס'איז איינגעפיהרט א שטרענגע ציייטונגס-צענזור.

די סאציאליסטישע פארטייען וועלכע האבען ביז איצט נישט אונטערגעשטיצט די רעגירונג האבען אויסגעדריקט זייער גרייטקייט צושטיצען טער-ניסאנ'ס קאבינעט. די רעגירונג בעהערשט פולשטענ-דיג די סיטואציע.

נישט לאזען דייטשלאנד בעוואפענען זיך

ווייל דאס איז פאר דער וועלט אנ'ערנסטע סכנה!

לאנדאן, 13. (ספ. טעל.)

„זאנדעי רעפערי" האט אנגעהויבען צו דרוי-קען דאקומענטען, געבענדיג אויף זיי ענטשפרעכענ-דע קעפ, ווי: „דייטשלאנד בעוואפענט זיך יודער-א. אנד.

די ציייטונג ווייזט אן, אז אלע נאציאנאליסטישע כוחות אין דייטשלאנד גרייטען זיך צום קריג.

די וועלבע ציייטונג שטעלט אויך פעסט, אז אויב מ'וועט דערלויבען דייטשלאנד צו קאנטינואירען די בעוואפענונגען, דראהט דער וועלט אן ערנסטע סכנה.

ברוך שפטרני...

דארף זאגען דער אינטערנאציאנאלער לעהרער-קאנגרעס

מאדריד. 13. (ספ, טעל.)

ווי די מאדרידער בלעטער מעלדען, האט דער אינטערנאציאנאלער לעהרער-קאנגרעס וואס האט זיך געעפענט פרייטאג, בעשלאסען, אז די דייטשע דעלעגאטען וואס זיינען געקומען צום קאנג-רעס, טארען אין איהם נישט אנטיילנעהמען. די סיבה איז, ווייל — די דייטשע דעלעגאטען זיינען נישט קיין שלוחים פון פרייע לעהרער, אבער פונ'ם אויפגעלעזטען לעהרער-פערבאנד, נאר טעלער-לעקער פון א פאשיסטען-רעגירונג.

דעם פארשלאג וועגען דעם האט אריינגעטראגען דער פראנצויזישער דעלעגאט דעלמא.

די ענגלענדער זיינען אפילו געווען אין אנ'אנ-דערער מיינונג, אבער דא האט גענומען א ווארט דער עסטרייכישער דעלעגאט בינדער, וועלכער האט צ.א. דערקלערט, אז דער פרידען צווישען דייטשלאנד און עסטרייך איז געשטערט, אז דייטשלאנד פיהרט אין עסטרייך אומדערלויבטע פראפאגאנדע מיט דער הילף פון עראפלאנען, ווענדט אן טעראר, און פיהרט אדורך דינאמיט-אויפרייסען, ווען ער זאל, אלזא, צוזאמענארבייטען אויף דער קאנפער-רענץ מיט די היטלער-פערטרעטער, וועט ער זיך נישט קאנען צוריקקעהרען קיין עסטרייך.

די דייטשע דעלעגאטען (דער בייערישער ביל-דונגס-מיניסטער, שעם און די הה וואלף בעקער און קאלב) האבען נעבעך געמוזט, בחרפותינו הרבים, פערלאזען דעם זיצונג-זאל, ווייל דער פארשלאג פון דעלמא איז מיט 40 שטימען געגען 21 אנ-גענומען געווארען.

ווי אזוי די דייטשען שולען אויס די שטורמיסטען

לאנדאן, 13. (ספ. טעל.)

„מאנטשעסטער גארדיען" גיט איבער אינטערע-סאנטע איינצעלהייטען וועגען דער מיליטערישער אויסבילדונג פון די „ברוינע העמדלעך", שטאל-העלם, און פון דער ארגאניזאציע וועלכע איז בע-קאנט א.ב. „סעגליכע שוצהילפע".

די דאזיגע איבונגען קומען פאר אין שטרענג-סטער געהיימניש, פונדעסטוועגען אבער איז אויפ'ן גרונד פון דעם, וואס עס איז געלונגען געוואהר צו ווערען, קען מען שוין האבען א בעגריף, אז עס ווערען כסדר פערגרעסערט די קאדרען פון דייטשען מיליטער, אזוי, אז די צאהל פון דער דייטשער אר-מעע איז היינט צ ווטאנ פיל גרעסער ווי עס דער-לויבט דאס דער ווערסאיללער-טראקטאט.

אין קרעצקאוו נעבען שטעטשין קומען פאר אונטער דער אויפזיכט פון רעזערוו-אפיצירען צוויי חדשימדיגע מיליטערישע איבונגען, די שטורמיסטען האבען בעקומען מונדירען, ביקסען, העלמען און אויף יעדע פופציהן פערזאן אויף א מאשין-ביקס. ענליכע מיליטערישע קורסען קומען פאר אויך אין אנדערע ערטער פון דייטשלאנד. למשל, אין מגב-ציגען האבען אין יולי זיך אויסגעשולט טויזענד פערזאן אין שיסען מיט מאשין-ביקסען.

מ'וויל נישט האבען די פעסט

שארפע פעראָרדענונגען געגען די היטלעריסטען אין בעלגיען

בריסעל, 13 (ספ. טעל.)

די בעלגישע רעגירונג האט פערזוכט צו איינארדענען וואס'ערע נישט איז היטלער-דעמאנ-סטראציעס אין מונדירען אויפן שטח פונם גאנצען קעניגרייך בעלגיען.

די בעלגישע מאכט נעהמט אן אלע מיטלען, בכדי פערזיכערען זיך פאר דער היטלער-פראפא-גאנדע.

פרעמדלענדער, וואס וועלען נישט פאל-גען די פעראָרדענונגען פון דער מאכט, וועלען תיכף ארויסגעשיקט ווערען פון בעלגיען, ובפרט נאך דערפאר, ווייל פאליציי האט זיך דערוואוסט, דאס עטליכע דייטשע פירמעס, וואס האבען אפ-טיילונגען אין בעלגיען קינדיגען זייערע איצטיגע פערסאנאלען, בכדי צו פערטרעטען זיי אויסשליס-ליך, מיט היטלעריסטען פון דייטשלאנד.

א שרעקליכער שטורם

איז אדורך איבער סלאוואקיי

אודהאדאד, 13 (ספ. טעל.)

איבער גאנץ סלאוואקיי איז היינט אדורך א מורא'דיגער שטורעם, וואס האט אנגעמאכט גרויסע חורבנות.

אין א סך שטעט זיינען פון די דונערן אויס-געבראכען שרפות.

אין קאשיצע האט א דונער אריינגעטראפען אין א שטאל, אין וועלכען עס האבען זיך בעהאל-טען 30 פערזאן.

2 פון זיי זיינען דערהרג'עט געווארען. עט-ליכע זיינען שווער פערוואונדעט.

א סטאציע אין מיטען ים

וואו עראפלאנען וועלען זיך קענען אפשטעלען

די סטאציע וועט זיין א שיף אין אטלאנטישען אקעאן צווישען אפריקא און דרום-אמעריקא. — אפילו אין א שטורמישען וועטער וועט דער עראפלאן קענען לאנדען. — מ'האפט אין א פאר מאנאטען ארום צו פיהרען פאסאזשירען אין עראפלאנען איבער'ן אטלאנטיק

זינט לינדבערג איז אריבערגעפלויגען דעם אט-לאנטישען אקעאן פון אמעריקע קיין אייראפע, האלט מען אין פלאנעווען וועגען איינפיהרען אן עראפלאן פערקעהר פאר פאסאזשירען איבער'ן אטלאנטיק, אזוי ווי די שטרעקע איבער'ן אטלאנטיק איז א צוויי-דריי טויזענט מייל, זיינען פארגעשלאגען גע-ווארען פערשידענע פלענער צו מאכען ערגעץ אין מיטען אטלאנטיק א סטאנציע פאר די עראפלאנען אבצושטעלען זיך.

אזא לופט-סטאנציע, ווי עס ווייזט אויס, ווערט איצט פערווירקליכט. דאס וועט זיין א מין שווימענ-דער אינזעל. די שיף „וועסטפאלען" מיט פערציג מאטראזען האט זיך אוועקגעלאזט אין די וואסערען פון דעם דרום-דיגען טייל פון אטלאנטישען אקעאן, צווישען אפריקע און דרום-אמעריקע, צו זוכען דארט א פאסיגען פלאץ פאר אזא סארט סטאנציע פאר לופט-שיפען. די שיף וועט עס דינען אלס א סטאנציע פאר די עראפלאנען.

ווען אזא לופט-סטאנציע וועט זיך ארויסווייזען פאר אנ'ערפאלג, וועט מען גלייך איינפיהרען א ליניע איבער'ן אטלאנטיק, צו פיהרען רעגעלמעסיג פאסאזשירען אין עראפלאנען פון דרום-אמעריקע קיין אפריקע און צוריק.

ווארום עפעס צווישען אפריקע און דרום-אמעריקע?

ערשטענס, ווייל דארט איז דער אטלאנטיק שמע-לער ווי אנדערשוואו, אין גאנצען צוויי טויזענט מייל די ברייט. די סטאנציע אין מיטען וועט זיין בלויז א טויזענט מייל ווייט פון א ברעג. טויזענט מייל איז איצט פאר אנ'עראפלאן א גאנץ לייכטער שפרונג.

צווייטענס, אין דעם דרום'דיגען טייל פון דעם אטלאנטיק איז דער וועטער א סך בעסער ווי אין דעם צפונ'דיגען טייל פון דעם אטלאנטיק (צווישען אמעריקע און אייראפע), וואו געדיכטע טומאנען און שטורם-ווינטען בושעווען אפט.

די לופט-סטאנציע. דאס הייסט די שיף אין מיטען ים, וועט געבען סיגנאלען צו די לופט-שיפען — בייטאג מיט רויך און ביינאכט מיט ריזיגע שטארקע רעפלעקטארס פון 120 מיליאן ליכט-קראפט.

דער פלאן איז, אז די לופט-שיפען זאלען אנ-קומען אויף דער ים-סטאנציע אין אווענט, איבער-נעכטיגען דארט, מיטנעמען געזאלין, פאר דער לופט-שיף, און פארזארגען די רייזע בעגינען. און כדי צו שפארען צייט, וועט די שיף דורך דער נאכט געהען אין דער ריכטונג וואוהין די לופט-שיף געהט.

דער עראפלאן וועט נישט לאנדען אויף דער שיף גופא, נאר אויף א גראבען לייוואנט, וואס וועט זיין פערשפרייט אויפ'ן וואסער לעבען שיף, דאן וועט מען דעם עראפלאן ארויפשלעפען מיט א מאשין אויפ'ן שיף. אום אויפצוהויבען זיך פון דער שיף וועט דער עראפלאן ארונטערגעשאסען ווערען פונקט ווי די פלאט-עראפלאנען ווערען ארונטערגעשטויסען פון די קריגס-שיפען.

מ'האט שוין געמאכט פראבעס מיט עראפלא-נען צו לאנדען און אויפהויבען זיי פון שיפען אין מיטען ים, און ס'האט זיך ארויסגעוויזען פאר אנ-ערפאלג. נאך אין דער צייט פון דעם וועלט-קריג האבען די דייטשען אויף אזא אופן געלאנדעט זייערע עראפלאנען אין דעם בארדיים.

מען רעכענט, אז אין גרויסע ים-שטורמס זא-לען זיך די עראפלאנען איינגאנצען נישט ארונטער-לאזען, נאר געהען ווייטער מיט זייער וועג.

אויף דער שיף וועלען זיך געפינען מאסען שפייזען און פילערליי פערוויילונגען. א חוץ דעם צוזעק פון א לופט-סטאנציע, וועט די שיף אויך זיין, ווי עס ווערט ערקלערט, א לאבאראטאריע פאר אויספארשען די ווינטען און שטראמונגען פון די וואסערען. אויף דער שיף וועלען זיך געפינען פערי-שידענע אינסטרומענטען פאר דעם צוועק.

קורץ און גוט, אויב די דאזיגע לופט-סטאנציע וועט זיך ארויסווייזען פאר אנ'ערפאלג, וועט זיך באלד גרינדען א קאמפאניע. עקספערטען-עראפלאנען וועלען באלד בעהמען פליהען מיט פאסאזשירען פון אמעריקע קיין אפריקע און צוריק. מען דענקט עס אנפאנגען אין סעפטעמבער, און אמווינסטענס צוויי עראפלאנען א טאג וועלען בעמען געהן.

די עראפלאנען וועלען דערווייל פליהען צווי-שען דרום-אמעריקע און אפריקע. אבער מיט דער צייט וועט מען מסתמא אויך איינפיהרען אזא לופט-ליניע צווישען צפון-אמעריקע און אייראפע, און אפילו מיט דער דאזיגער ליניע, צווישען אפריקע און דרום-אמעריקע, איז אויך לייכט צו קומען שנעל קיין אייראפע. ווארים פון דעם אפריקאנער ברעג, וואו די לופט-שיפען וועלען קומען, נעמט נישט פיל מיט אנ'עראפלאן צו דערגרייכען אייראפע. איי-בער'ן מיטעללענדישען ים פליהען שוין איצט רעגע-למעס'ג עראפלאנען מיט פאסאזשירען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20, דיר.: ד. צעלמייסטער

נור היינט, מאנטאג, האלב 10 אווענד פאלקס-פארשטעלונג צו זעהר בילינע פרייזן גאסטשפילען פון דעם גרויסען אמעריקאנער גאסט, דער שטאלץ פון דער יודישער אפערעטע

מיכאל מיכאלעסקא

צוזאמען מיט דער פענאמענ. פרימאדאנע בעטי סימענאוו אין דער גרויסער אויסערגעוו. אימפאזאנטער אפערעטען-שלאגער אין 3 אקטען, (6 בילדער), 30 נומערן געזאנג און טענץ, רעקארד-שלאגערס איינס-ביי-איינס

דער לעצטער טאנץ

אין דער אפערעטע „דער לעצטער טאנץ" נעמען אנטייל איבער 50 פערזאן, א טעמפא-צוזא מענשפיל פון די בעסטע יודישע ארטיסטען אין פוילען. א פערגרעסערטער כאר, באלעט, ארקעסטער. דער סך-הכל: דאס שענסטע פון שענסטען, דאס בעסטע פון בעסטען, אזא פאר-שטעלונג האט מען נאך אין לאדז נישט געזעהען. —::— קומט און איבערצייגט אייך!

פריי-קארטען און הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

מ'האט עפּעס געמוזט טאָן

דער פּסיכאָלאָגישער מאָמענט אין אַמעריקאַנער קריזיס

מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט פאַרפאָלגט מען אין אייראָפּע די ענטוויקלונג פון רוזוועלט'ס עקספּערימענט, ד. ה. דאָס גורל פון די דזשאָלאַרס, מען קען זאָגן, רעוואָלוציאָנערע, רעפאָרמען, וועלכע ווערן אָנגעמאַכט דורך רוזוועלט'ן אויפ'ן סאָציאַל-עקאָנאָמישן געביט. עס זענען פאַראַן עקאָנאָמיסטן, וועלכע אַפּראָבירן דעם אַמעריקאַנער עקספּערימענט, און זאָגן איהם פאָראויס ערפאָלג, בכלל אָבער באַציהט מען זיך צו רוזוועלט'ס רעפאָרמען מיט גרויס סקעפּטיציזם. מ'זעהט אָן אויף דער ריזיקע פון די אָנגענומענע מיטלען, וועלכע קאָנען סוף-כל-סוף ברענגען צו אַ נאָך גרעסערער פאַרשאַרפונג פון קריזיס. די גרעסטע מעהרהייט סיי פון די אָנהענגער, סיי פון די געגנער פון דער איצטיגער אַמעריקאַנער פּאָליטיק באַטראַכט זי פון ריין עקאָנאָמישן שטאַנדפּונקט. און דערווייל ליגט די סיבה פון אַמעריקאַנער קריזיס אין אַ באַדייטענדער מאָס אויך אין פּסיכאָלאָגישע מאָמענטן.

עס איז דעריבער אינטערעסאַנט אויסצוהערן די מיינונג פון אַ נישט-ספּעציאַליסט, נאָר אַ קלוגן באַאָבאַכטער, וועלכער פאַרפאָלגט מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט די פּסיכאָלאָגישע פּראָצעסן, וואָס ענטוויקלען זיך איצט אין אַמעריקע. דער פראַנצויזישער שריפטשטעלער אַנדרע מאָראַ (אַ ייד) איז מעהר אַ קלוגער און פיינער אָבסערוואַטאָר, דערצו נאָך איז ער אויסגעצייכנט באַקאַנט מיט דער אַנגלאָ-סאַקסישער וועלט, דער שרייבער איז נישט לאַנג צוריק געווען אין די פאַראייניגטע שטאַטן און זיינע איינדרוקן האָט ער רעזומירט אין צוויי זעהר אינטערעסאַנטע אַרטיקלען אין פּאַריזער „זשורנאַל".

קורץ, אָבער אין העלע פאַרבן מאָלט מאָראַ די טראַגישע, אָבער גלייכצייטיג די פּאַראַדאָקסאַלע לאַגע, וועלכע האָט זיך געשאַפן אין אַמעריקע, אין מאָמענט, ווען רוזוועלט האָט איבערגענומען זיין פּרעזידענט-מאַכט. דאָס רייכע לאַנד מיט קאָלאָסאַלע נאַטירליכע רייכטימער, מיט אַ געזונטער און אַרבייטזאַמער באַפעלקערונג האָט זיך פּלוצלינג דערפיהלט ביים סאַמע ראַנד פון אָפּגרונד. די שטעט זענען איבערפולט געוואָרן מיט אַרבייטסלאָזע; די אינדוסטריע און דער האַנדעל זענען אינגאַנצן אָפּגעשטעלט געוואָרן. די פאַרמערס האָבן זיך צוליב די ניידריגע פּרייזן אויף לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטן דערפיהלט אין דער לאַגע פון באַנקראָטירער. דער אַפּאַראַט פון באַנק-וועזן איז צו־שמעטערט געוואָרן.

עס זענען פאַראַן, זאָגט מאָראַ, פּאַציענטן, וואָס זייער אָרגאַניזם איז אָפּגעשוואַכט, זיי בּאַניצן זיך אין אַ האַרנעפעלטיגער פלעגע און פאַסיגן רעזשים. אָבער עס זענען פאַראַן יונגע פּאַציענטן מיט אַ שטאַרקן אָרגאַניזם, זיי זענען קראַנק דערפאַר, ווייל זיי האַלטן זיך פאַר קראַנקע, אַזעלכע פּאַציענטן, וואָס זייער „קראַנקהייט" טראָגט נישט קיין אָרגאַנישן, נאָר אַ נערוועזן כאַראַקטער, בויטיגן זיך אין אַנדערע היילמיטלען.

דאָ האָט אַ בעוואוסטע מעדיטונג דער אומשטאַנד, אַז דער קראַנקער זאָל גלויבן דעם דאָקטאָר, וואָס היילט און אין זיינע היילונגס-מעטאָדן. לויט דער מיינונג פון מאָראַ באַציהט זיך דער אַמעריקאַנער קריזיס צו אָט די נערוון-קראַנקהייטן. און דער יונגער אָרגאַניזם מיט די צושרויפטע נערוון נויטיגט זיך נישט אין אַ פּרוה, נישט אין אַ נאָרמאַלן רעזשים, נאָר אין טעטיגקייט.

אָט דאָס, זאָגט מאָראַ, האָט רוזוועלט פאַרשטאַנען און אָט דערין ליגט זיין פאַרדינסט. מען זאָגט אַז אַ סך פון די שטעלן, וועלכע עס ווענדעט אָן דער פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע שטאַטן, זענען אומפאַרזיכטיג. מעגליך, אַז דאָס איז ריכטיג. אין אַמעריקע האָט מען געמוזט אונטערנעהמען עפּעס; מען האָט געמוזט מאַכן דעם פּרוב אַרויסצופיהרן דאָס לאַנד פון דעם מצב פון פּסיכאָלאָגישער געפאַלענקייט.

רוזוועלט אַליין גיט זיך אָפּ אַ קלאָרע רעכנונג וועגן דעם, אַז ער האָט אָנגעטאָן און וועט נאָך אָנטאָן זעהר פיל פעהלערן. ער פאַרשטעהט, אַז עס איז געווען אַ פעהלער אונטערצונעהמען די לאָנדאָנער קאָנפערענץ אין דער צייט, ווען ער האָט נישט געקאָנט און נישט געוואָלט איינגעהן אויף דער סטאַביליזאַציע פון דאָלאַר. ער באַהאַלט נישט פאַר זיך, אַז די וואַקלונגען פון די אַמעריקאַנישע דעלעגאַטן אויף דער קאָנפערענץ און זיין אויפגערעגטער בריף קיין לאָנדאָן האָבן געמאַכט זעהר נישט קיין גינסטיגן איינדרוק. ער גיט זיך אויך אָפּ אַ דין וחשבון, אַז די אינדוסטריע-רעפאָרמען, וועלכע ער וויל אַדורכפיהרן, ענטהאַלטן אין זיך אַ גרויסע ריזיקע. אָבער דאָס שטעלט איהם נישט אָפּ. מיר וועלן אויספּראָבירן אָט דעם וועג זאָגט דער פּרעזידענט, אויב ער וועט זיך נישט איינגעבן, וועלן מיר אויספּראָבירן אַן אַנדערן.

מעגליך, אַז רוזוועלט האָט אַ טעות. אָבער, זאָגט מאָראַ, זיין פאַרדינסט באַשטעהט אין דעם, וואָס אין מאָמענט, ווען אַלע האָבן זיך פאַרלוירן, האָט ער געפּרובט אומקעהרן די מענשן דעם גלויבן אין זיך און אין דער מעגליכקייט צו קעמפן מיט די גשמיותדיגע. אויף ווייפיל דער אַמעריקאַנער קריזיס איז אַרויסגערופן געוואָרן אויך דורך פּסיכאָלאָגישע סיבות, קאָנען די רעוואָלוציאָנערע מיטלען פון רוזוועלטן, נאָקע דערפאַר, ווייל זיי זענען רעוואָלוציאָנער, האָבן אַ גרויסע ווירקונג אויפ'ן גאַנג פון די געשעהענישן.

רוזוועלטס פּאָליטיק איז באַטיידליך, זעהר אַ ריזיקאַלישע. דאָס פאַרשטעהט אויך דער פּרעזידענט אַליין. אָבער מיינט מאָראַ, די עקאָנאָמיסטן, וועלכע פאַרורטיילן דעם איצטיגן אַמעריקאַנער עקספּערימענט, אַלס ריזיקאַלישן און אומפאַרזיכטיגן רעכענען זיך אינגאַנצן נישט מיט דער פּסיכאָלאָגישער זייט פון די אַמעריקאַנער.

דאָס לעצטע וואָרט

אין דער געשיכטע פון מענשליכע אכזריות

אזא וואָרט האָבן געפונען די אָרגאַניזירטע ברוינע באַנדיטן

די שטראָף-קאָדעקסן פון די ציוויליזירטע פעלקער ווייסן נישט וועגן פּרינציפּ פון קאָלעקטיווער פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר שטראָפבאַרע טאַטן, זיי ווענדן דאַגעגן אָן דעם פּרינציפּ פון אינדיווידועלער פאַראַנטוואָרטליכקייט, וואָס איז איבריגנס אין הסכם מיט דעם עלעמענטאַרן געפיהל פון גערעכטיגקייט און פון געזונטן פאַרשטאַנד, דאָס הייסט, אַז פאַר אַ טאַט, וואָס איז געגען געזעץ, איז פאַראַנטוואָרטליך אויסשליסליך דער שולדיגער און נישט די פּערזאָנען, וועלכע זענען מיט איהם פאַרבונדן איהראָיש אָדער לויט פאַמיליע.

אין דער דאָזיגער אַלגעמיין אָנערקענטער רעכטס באַרמע האָט געמאַכט אַ דורכברוך, בלויז די היטלעריסטישע רעגירונג, וועלכע האָט פון סאַמע אָנהויב פון דער „נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע" גע־מאַרדעוועט און געפּייניגט מענשן, וועלכע זענען געווען די בשמה שולדיג פאַר פאַרברעכנס, וועלכע זענען באַגאַנגען אָדער אפילו נישט באַגאַנגען געוואָרן דורך אַנדערע. אָט די רעגירונג האָט איצט געזעצט אין די טורמעס, געמאַטערט פון הונגער, געפּייניגט פרויען, קינדער און זקנים, אויב זיי האָבן געהאַט דאָס אומגליק צו געהערן צו די פאַמיליעס אָדער אפילו אויב זיי זענען געווען בלויז באַקאַנטע פון יענע אַנטי-היטלעריסטישע טוער, וועלכע האָבן געהאַט דאָס גליק באַצייטנס צו ענטקומען פאַר דער נקמה פון די ברוינע באַנדיטן.

איצט, ווי עס מעלדעט די פּרעסע, האָבן די פּאָליציי-פּרעזידענטן פון האַמבורג און פון אַנדערע גרעסערע דייטשע שטעט שוין אַרויסגעגעבן געשריבענע פאַרשריפטן, אַז אין פאַל פון אַן אָנפאַל אויף אַ שטורמיסט, וועלן צעהן אַרעסטירטע פון די קאָנצענטראַציאָנס-לאַגערן אָדער פון אַנדערע טורמעס פון די נאַציס איבערגעפיהרט ווערן אויף אַ שטרענגן רעזשים און אַ חורף דעם, אויב דער אָנפאַלער וועט נישט געכאַפּט ווערן, דאַן וועלן אַרעסטירט ווערן אַלע מיטגלידער פון זיין פאַמיליע, ביז דער שולדיגער וועט זיך נישט מעלדן פרייוויליג.

שוין אפילו נישט מיט עמפּערונג, נאָר מיט קאַלטער פאַרעכטונג דאַרף מען באַהאַנדלען אָט די ביינע בעסטיאַלישקייט פון די פאַרברעכער און אונטערצינדער ווייל דאָס האָט באמת נישט קיין שום פּרעצעדענט אין דער געשיכטע פון אכזריות.

צו דער שטופע פון גרוילקייט זענען געקומען בלויז די ברוינע סאַטראַפּן, וועלכע ווערן אויסגעהאַלטן אַ דאַנק די סובסידיעס פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אמוניציע-אינדוסטריע, און אַלס זייערע פּאַטראָנען און נאַציאָנאַלע העלדן האָבן זיי אויסגעקליבן דעם סוטענער האָרסט וועסעל און דעם פּראָוואָקאַטאָר שלאַגעטער.

אָבער די פרישע פאַראָרדנונגען פון אָט די פּאָליציייִשע קאַנאַליעס זענען נאָך איין אַרגומענט דערפאַר, אַז די ציוויליזירטע וועלט דאַרף זיך אָפּ־גרעניצן פון דעם פאַרפּעסטעטן היטלעריסטישן דייטשלאַנד מיט אַ מויער פון שטרענגסטן מאָראַלישן און ווירטשאַפטליכן באָיקאָט, וועלכער קאָן צואיילן דעם סוף פון אָרגאַניזירטן היטלעריסטישן באַנדיטיזם באַרבאַריזם.

וו. זשאַבאָטינסקי און ד"ר ז. טיאָמקין ענטפערן דעם סענאַטאָר א. גרוזענבערג

(אַ בריף אין רעדאַקציע)

„ליבער אָסקאַר אָסיפּאָוויטש.

„מיר האָבן ווידער זאָרגפעלטיג דורכגעלייענט אייערע בריף צו אונז ביידע – בעזונדערס יענע צוויי בריף (פון 10. יולי צו דר. טיאָמקין און פון 17–18 יולי צו וו. זשאַבאָטינסקי), דורך וועלכע עס האָט זיך ביי אונז געשאַפן די פּאָלקאָמע איבערצייגונג וועגן אייער פּאָזיטיווער באַ־ציהונג צו אונזער פאָרשלאָג – און דאָ בעשטעטיגען מיר, אַז יענע בריף ענטהאַלטן די עטליכע מאָל ווידערהאָלטע הסכמה אייערע צו איבערנעהמען אויף זיך, אויף ווי ווייט דאָס איז מעגליך אַ רייזע קיין ארץ-ישראל, די לייטענדע באַטייליגונג אין פאַרבערייטן סטאַווסקי'ס פאַרטיידיגונג פאַר'ן געריכט.

היות ווי עס איז ערשינען אין די צייטונגען אייער דעמענטירענדער בריף, האָבן מיר דעם כבוד געהאַרכזאַם צו בעטן אייער ערלויבניש צו פאַרעפענטליכן די דערמאָהנטע צוויי בריף אייערע, אָדער איינצעלנע, אָדער חעניגסטנס יענע ציטאַטן, וועלכע זענען בוכשטעבליך איבערגעשריבן אויף דעם דאָ ביי־געלעגטן סעפּאַראַטן בלאַט.

„דעם היינטיגן בריף אונזערן (נאַטירליך אָהן די ציטאַטן פון אייערע בריף, וועלכע וועלן נאָר מיט אייער צושטימונג פאַרעפענטליכט ווערן) איבערגעבן מיר – אַזוי ווי איהר האָט שוין אָפּגעדרוקט די דערמאָהנטע דעמענטירענדע נאָטיץ – אויך צו דער יודישער פּרעסע גלייכצייטיג מיט'ן אָפּשיקן איהם אויף אייער אַדרעס.

מיט פולקאָמער איבערגעגעבנהייט:

„דר. ז. טיאָמקין

וו. זשאַבאָטינסקי

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטן, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און קאָסמעטישע בעהאַנדלונג.

אַלע אַרטן אַנאַליזן.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 באַזונדער פאַר אונבעמיטעלטע – דינסטאַג-פרייטאָג.

רויב-פייגער איבער ארץ-ישראל

דער שגעון פון באַדע-שפּעקולאַציע

ווי אַ היסטאָריקער האָט באַמערקט די דאָזיגע צייט אַ המון פון רויב-פייגל, וואָס זענען ממש באַפאַלן יעדעס שטיקל ערד. יודען קויפן פון יודן. די קויפן? אַ שטיק ביים צווייטן. מען איז משיג גבול, מען טרייבט די פּרייזן פון שעה צו שעה, פון טאָג צו טאָג, ממש צו אַ פאַנטאַסטישער הויך, צו 2.000 פונט פאַר אַ דונאַם אין תל-אביב און אין איהר נאָ־ענטסטער סביבה, צו 80 פונט פאַר אַ דונאַם באָדן-באָדן צווישן מקוה ישראל און ראשון לציון און נישט בלויז די פּסולת פון דער געזעל־שאַפט, בעהאַפליכע מעקלערס, נאָר אויך די חשובע לייט, די „פּני" פון דער געזעלשאַפט זענען אָנגע־גריפן געוואָרן פון דער דאָזיגער פּלאָג, דאָס געלד האָט זיי אַראָפּגעפיהרט פון וועג.

דאָס געלד פון יודן — דאָס געלד פון אַן אָרעם פאָלק — איז אַרויסגעוואָרפן געוואָרן אויף דער דער גאַס, אָהן גוזמא און אָהן יעדער זין. „אַרויס־געוואָרפן געוואָרן" — דאָס איז נישט קיין פאַר־סיבער אויסדרוק. דאָס געלד איז אַוועקגעוואָרפן געוואָרן פון די יודען אין מיטן העלן טאָג. עס איז דעריבער אין די קאָשטענס פון די מעקלערס, ביי וועלכע ווי... איז נישט מעהר ווי אַ מעגליכקייט פאַר אַ שנעלער בעזאָרגונג. עס גייט דאַן אַריבער אין מלבה־אוצר, וואָס בענוצט זיך דאַן מיט דעם ... ווי עס ... זיך אָהנע, עס גייט דאַן אַריבער אין די הענד פון די אַראַבישע עפענדים, וועלכע וועלן דאַן אָרגאַניזירן פאַר דעם געלד אַ העץ־קאַמפּאַניע, אָדער אפשר אַ בלוט-העצע געגען דעם יודישן אויפבוי-ווערק, אַ דאַנק וועמען זיי האָבן זיך בעוייכערט. דאָס געלד גייט איבער אין די הענד פון פרעמדע — צו די דייטשן פון שרונה, למשל — און זיי זענען קלוגער פון אונז (ווער האָט דאָס געזאָגט, אַז מיר זענען אַנ'עם חכם ובנון?) און פאַר די טויזנטער פונטן, וואָס מיר צאָהלען זיי איצט פאַר יעדן דונאַם פון זייער באָדן, קויפן זיי הונדערטער דונאַם ביים אָרגאַן טאַקע אין עמעק יזרעאל און נאָך עטליכע יאָהר וועלן מיר ווידער צאָהלען הונדערטער און טויזנטער פונטן פאַר אַ דונאַם, וואָס ווערט איצט פאַרקויפט פאַר פּרוטות.

אויב די דאָזיגע ווילדע לאַגע וועט לאַנג אָנ־האַלטן, טאָ וועט לחלוטין אויפהערן יעדע קאָ־לאָניזאַטאָרישע טעטיגקייט אין יעדער פאָרם, ווייל ס'איז נישטאָ קיין קאַסע און קיין קאַפּיטאַל נישט ביים יודישן פאָלק, נאָר אויך אין דער גאַנצער וועלט, וואָס זאָלן קאָנען אויסהאַלטן דעם דאָזיגן שגעון. אַ קליינע צאָהל מענשן ווערן רייך, ווערן פון דעם דאָזיגן שגעון, אָבער דאָס יודישע פאָלק וועט פאַרבלייבן אָן באָדן, ד. ה. אָן אַ קאָלאָניזאַטאָר און נישט צוליב דעם, וואָס די שונאי ישראל האָבן אויף איהם איינגעאָרדנעט פּאָגראָמען אָדער פאַר איהם געשלאָסן דאָס לאַנד, נאָר ווייל דאָס געלד האָט אַראָפּגעפיהרט פון וועג אַ טייל פון איהם.

וואָלטן מיר אַלע געהאַט דאָס בעוואוסטזיין, וואָס עס בעדייט דער א"י'דיגער באָדן פאַר דעם יודישן פאָלק און וואָס עס בעדייט דער באָדן־פּראָבלעם פאַר דער יודישער קאָלאָניזאַציע טאָ וואָלטן מיר נישט שלום געמאַכט מיט דער דאָזיגער פּלאָג און נישט געזאָגט ווי די הערסט דאָס איצט: „ס'איז נישטאָ קיין מיטלען צו קעמ־פן מיט דער מעקלעריי". עס איז טאַקע ריכטיג: מיר האָבן נישט די מאַכט אין לאַנד, וואָס וואָלט געקאָנט אָפּשטעלן די פּלאָג, מיר גלויבן אויך נישט, אַז אויב די רעגירונג וואָלט געווענדעט איהר אויפמערקזאַמקייט אויף דעם דאָזיגן פּראָבלעם טאָ וואָלט זי געטון דאָס נויטיגע און נוצליכע פאַר אונז. דער קאָלאָניזאַטאָרישער רעזשים איז ווייט פון אונז. אָבער מיר וואָלטן געקאָנט אויפבויען אונזער איגנערליך-געזעלשאַפטליכן קאָלאָניזאַטאָרישן רעזשים אין אונזערע אייגענע גרענעצן אויב מיר וואָלטן נישט געווען בלויז מויל-העלדען, נאָר אַ פאָלק, וואָס צערט זיך אום אין זיין לאַנד, גייסענדיג וועגן זיינע אויפגאַבן און פאַראויסזעהענדיג די צוקונפט. (דבר)

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מאָנטאָג 14 כב מנחם אב תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאַנג 4.12
זון-אונטערגאַנג 7.09

אויף יעדע פייער-צופאל...

„א שרפה" אויף דער לאָדז-קאַלישער באַהן

(2) אזוי האָבען מיט שרעק געמיינט די דורכגייער און די פּאַסאַזשירען אויף דעם וואָקזאַל פון דער קאַלישער באַהן, ווען זיי האָבען דער-זעהן העגדוס-פּענדוס קומען צולויפען דאָרט-אַהין 6 פייערלעשער-אָפּטיילונגען מיט אַלע מכשירים און קלאַפּערגעצייג, מיט לייטערס, מיט פּעסער, און קישקעס...

אַ סטראַזשאַצקע קישקע, לאָזט זיך אָבער אויס, קאָן מען אויך נישט אָפּשאַצען, ווארום אַט האָט זיך דאָך ארויסגעוויזען אין דעם פאַל, אז עס איז נישט מעהר געווען, ווי געוועהנליכע פייערלעשער-איבונגען, אונטער דער לייטונג פונ'ם קאָמענדאנט גראָהמאַן, ווארום — סאָמער. ווער ווייסט ווי עס מאכט זיך, די שעה די רגע זאָל נישט קומען, עס טרעפט אַ שרפה אויף דער באַהן — זאָל מען זיין צוגעגרייט מוכן ומזומן לקיים זיין עס מצוות-שפּריץ...

דערווייל האָט ביי אַ סך מענשען דאָס הארץ גוט געקלאַפּט פאַר שרעק.

מפּאַביאַניץ עד רודא-פּאַביאַניץ

אָרגאַניזאַציאָנעלע פערזאַמלונג פון היימישע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען

(א) אין רודע-פּאַביאַניץ איז נעכטען איג'ם לאָקאַל פון דער „האַגדוועקער = געזעלשאַפט „רעסורסא" פאָרגעקומען די אָרגאַניזאַציאָנעלע פער-זאַמלונג פון דער פוילישער נאַציאָנאַל-סאָציאַליס-טישער פּאַרטיי.

צו דער פערזאַמלונג איז געקומען דער אָר-גאַניזאַטאָר, פּרעזעס פון הויפּט-ראַט פון דער פּאַרטיי, דער פאַן אָרעמבסקי מק"ק פּאַביאַניץ.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע, וועגען די גרונד-ליניען פון דער פּאַרטיי, און וועגען דער אַרבייט אין בעצוג צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען — איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו וועהלען די אָרגאַניזאַציע-מאַכט פון דער פּאַרטיי אין רודע-פּאַביאַניץ, וואָס זאָל אויסאַרבייטען דעם נויטיגען סטאַטוט, לויט'ן מוסטער פון די אַלגעמיינע כללים פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, און דעם דאָזיגען סטאַטוט צו בעשטעטיגען ביי דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט.

מען כאַפּט זיך פאַר א שטרוי

ס'איז נאר אַנ'אונטערשיד פון א ה' אין סידור, און הי" אין א טאַבאַק-פּעקעל

(2) לעצטענס האָט זיך געמאַכט א נייע מעשה: קומט אַזוי אַריין אַ יונגערמאַן אין אַ געוועל-בעל, וואו עס ווערט צ. א. אויך פערקויפט טאַבאַק-אַרטיקלען.

אַ יונגערמאַן מיט אַלע יונגעלייט צוגלייך — נישט ערגער און נישט בעסער, און נישט „אַנדערש געשליירט", און טוט אַ זאָג:

— פּאַטשקע טיטאַן „טורעצקי"!

דערלאַנגט מען איהם א פּעקעל „טערקישען" טיטין, שטעקט ער איהם אריין אין טאַש, און פון דער צווייטער טאַש הויבט ער אָן אַרויסציהען געלד.

ער ציהט און ציהט — און וויפיל ער ציהט איז אַלץ ווייניג...

ס'פעהלט איהם „פונקט" אויס אַ פּאָר גראַ-שען — זאָגט ער, דער יונגערמאַן: „פּשעפּראַשאַם", קעהרט אום צוריק דאָס פּעקעל טיטין, און זאָגט, אַז אַזוי ווי עס פעהלט איהם אויס געלד, וועט ער עטוואָס שפּעטער אַריינקומען.

מילא, שפּעטער איז שפּעטער...

שפּעטער קומט אָבער אַריין אַנ'אַנדער קונה, קויפט דאָס זעלבע פּעקעל טיטין, וואָס דער יונ-גערמאַן האָט צוריקגעקעהרט, און גייט זיך אַוועק אַהיים לחיים, לשלום ולפּאַפּיראָס...

אַז ער גייט אָבער שטופּען דעם פּאַפּיראָס, דערזעהט ער — אוי-וויי, אַ בראָך, דער געוועלבער האָט דאָך איהם געגעבען אַ פּעקעל שטרוי, אָדער היי אַנשטאָט'ן כשר'ען טערקישען טיטין, און — ער לויפט צום געוועלבער מיט אַ געוואַלד:

— געוואַלד, עך פערקויפט שוין גאָר היי אַנשטאָט טאַבאַק?!.. אַ שיין „פּיטום-הקטורת'ל" קאָן מען מאַכען פון דעם דאָ!..

נעהמט דער געוועלבער דאָס פּעקעל פער-שאַרצט די פּאָלעס, און לויפט העגדוס-פּענדוס אין דער הורטאָווניע:

— רבותי, הורטאָווניקעס! איהר שחט דאָך מיך אָהן א מעסער... וואָס מיינט איהר, איך האַנ-דעל מיט שעניקעס?

גיט מען איהם דאָרט, אין דער הורטאָווניע גאַנץ געלאַסען צו פערשטיין, אז מאָנאָפּאָל איז מאָ נאָפּאָל, און ער מאַכט נישט אזעלכע קאָמבינאַצ-יעס... נאָר אַ וודאי האָט עס געמאַכט די קונה, דער ערשטער יונגערמאַן, וועלכען עס האָט אויס-געפעהלט געלד...

יאָ-יאָ, זאָ איזט דאָס לעבען, רבותי! — און די אָפּגענאַרטע געוועלבער (און זיי זענען דאָ אַ סך) בלייבט מעהר נישט אויסער, ווי גיין אין דער פּאָליציי אָראָפּרעדען זיך פון הארצען...

און נאָך אַ זאַך בלייבט זיי אויס — בעסער אַכטונג געבען אויף די יונגעלייט, וועלכע עס פעהלט כלומרשט אויס געלד, און כאַפּען זיי ביי דער האַנד צו דער ריכטיגער צייט!

די טראַדיציאָנעלע זונטאַג-געשלעגען

(2) זענען נעכטען, ווי געוועהנליך, אויך פאָרגע-קומען, און — מיט „מעדיצינישען" ערפאָלג...

אַזוי האָט פּאָגאָטאָוויע געמוזט קומען העל-פען די צושעדיגטע:

22-יעהריגע סטעפאַניע גראַבאָווסקא — אויפן פרייהייטס-פּלאַץ 7;

דעם 32-יעהריגען טאַדעאוש גראַדעק (בעד נאַרסקאַ 12, און —

דעם 35-יעהריגען יאַן טשיכערסקי (בעד-נאַרסקאַ 10).

אַ כברא, אז די אַלע וועט עס נישט פער-שאַטען: די זענען שוין ציגעוואוינט.

הנחה-רייזע קיין קריניץ און טרוסקאַוויעץ

אויף מיטוואָך האָט די היגע אָפּטיילונג פון „וואַגאָן-לי-קוק" אָרגאַניזירט אַ הנחה-רייזע קיין קריניץ און טרוסקאַוויעץ. דער אָפּפאָהר קיין קריניץ קומט פאָר מיטוואָך 9.40 אָוועגד פון פאַבריקס-באַהן-הויף מיט אַ דירעקטען צוג, רעזערווירטע פּלעצער, דער אָפּצאָהל בעטרעפט 3-טע קלאַס 22.80 זל. 2-טע קלאַס 34.20.

קיין טרוסקאַוויעץ געהט דער צוג אָפּ מיטוואָך 8.08 אָוועגד, מיט דער קאַלישער באַהן, שנעלציג פון פּשעמישל ביז טרוסקאַוויעץ. דער אָפּצאָהל בע-טרעפט 3-טע קלאַס 26.90 זל., 2-טע קלאַס 38.10 זל. בילעטען אין ביוראָ „וואַגאָן-לי-קוק", פּיעטריקאָווער 64.

מאָרגען הנחה-רייזע קיין גדיניע

די לאָדזער אָפּטיילונג פון „וואַגאָן-לי-קוק" אָרגאַניזירט אויף דינסטאָג דעם 15-טען ה. ח. א הנחה-רייזע קיין גדיניע. דער אָפּפאָהר קומט פאָר דינסטאָג 9.25 אָוועגד, מיט דער קאַלישער באַהן דירעקטער צוג, רעזערווירטע פּלעצער. דער פּרייז פון 3-טע קלאַס 18 זל. בילעטען קען מען בעקו-מען פון היינט אָן אין ביוראָ „וואַגאָן-לי-קוק" פּיעט-ריקאָווער 64.

אויספלוגען קיין עסטלאַנד און פינלאַנד אהן פּעסער און וויזעס

וואַגאָן-לי-קוק צוזאמען מיט דער פוילישער שיף-געזעלשאַפט, אָרגאַניזירען 2 אויספלוגען קיין עסטלאַנד און פינלאַנד — אין ענדע אויגוסט און אָנ-הויב סעפּטעמבער, וואָס דאָס איז די שענסטע צייט אין די לענדער.

דער ערשטער אויספלוג זעהט פאָר דאָס אָפּ-פאָהרען פון דאַנציג דעם 26-טען אויגוסט און צו-ריק דעם 4-טען סעפּטעמבער.

אין אַלגעמיין וועט דער אויספלוג דויערען 10 טעג.

דער צווייטער אויספלוג וועט פאָרקומען אין די טעג פון 9-טען — 18 אויגיסט.

דער פּרייז פון אַזא אויספלוג מיטן גאַנצען אויסענטהאלט בעטרעפט 330 זל.

איינשרייבונגען, ווי אויך אַלע אינפאָרמאַצ-יעס ערטיילט וואַגאָן-לי-קוק, פּיעטריקאָווער 64.

צוגאַב-פּאַבאַר-קאָמיסיעס

(א) די לאָדזער שטאָטישע סטאַראָסטווע האָט פעסטגעשטעלט די טערמינען פון די צוגאָב-באַבאַר קאָמיסיעס אויפ'ן חודש אויגוסט.

דעם 16 ד. ח. וועט אויף פּיעטריקאָווער 165 אַמטירען אַ צוגאָב-קאָמיסיע פאַר פּ. ק. אַז. לאָדז-שטאָט 1. עס דאַרפען זיך צושטעלען פּאַ-פּאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912 און עלטערע, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

דעם 28 ד. ח. וועט אין דעמזעלבען לאָקאַל אַמטירען אַ צוגאָב-קאָמיסיע פאַר די, וואָס וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

ס'שמעקט שוין מיט ווינטער

(2) אין משך פון די לעצטע טעג האָט זיך אין לאָדז פערשטאַרקט די צאָהל בעהייצונגס-טראַנזאַקציעס אין שייכות מיט'ן פערזאָרגען זיך אויף ווינטער מיט קויהלען, קאָקס און האָלץ.

צום מעהרסטען ווערען בעשטעלט קויהלען קאָקס ווערט געקויפט אין מינימאַלע סכומים.

פון קרייז-געריכט

מיט אַ צייט צוריק איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען אדאַם מייקאָווסקי, וועלכער איז בעוואָרען בעשולדיגט אין אויספיהרען 15 גנבות און געגען יחיאל רוטקאָווסקי פאַר פּאַסערייי פון די זעלבע גנבות.

אין דער ערשטער אינסטאַנץ, זענען זיי בעוואָרען פערמשפּט: אדאַם מייקאָווסקי אויף 4 יאָהר און יחיאל רוטקאָווסקי אויף 1 יאָהר.

ביים אַפּעלאַציע-פּראָצעס האָט מייקאָווסקי'ן פערטיידיגט דער אדוו. מאַקסימילאַן רובין און ער איז בעפרייט געוואָרען פון יעדער שטראָף.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

י. קאַפּראָווסקי (גאַוואָמיעסקאַ 15), ס. טראַוטקאָווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21), מ. באַרטאַשעווסקי (פּעטריק-195), י. קלופּטאַ (קאָנטנאַ 54), ל. טשינסקי (גראָקישינער 53).

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1–2 ביייטאָג און פון 4–7 נאָכמ. שאַבען: די זענען שוין ציגעוואוינט.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 7, טע., 141-32.
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוועגד, זונטאָג פון 9–11 ביימאָג.

פאַר די קרעדיטאָרען האָט ער זיך בעהאַלטען און ביים אייגענעם פאָטער איז ער אריינגעפאַלען

אַנ'אומגעריכטע מפּלה פון א לאָדזער אָנזעצער

יאָהרען־לאַנג האָט ברוך ש. געפיהרט אין לאָדז אַ גרויס אייזען־געשעפט.

כל זמן דער הלוך האָט געפלי'ט און פאַר אַ קראַנק מיט אַ פען האָט מען בעוואָרפען מיט פעקלען, האָט ברוך ש. זיך געהאַלטען אויף די פיס, דאָ געמעקט, דאַרט זיך געשטעלט און אַזוי געפיהרט דאָס רעדעל. האָבען זיך אָבער לעצטענס אָנגעהויבען ביטערע צייטען: פאַבריקאַנטען געמען זיך עגערגיש איינצוציהען די קרעדיטען און קיין ציין הקפות מאַלט זיי נישט איין צו געבען. ביי אַזעלכע אומשטענדען האָט ברוך'ן געוויס אויס-געקומען איינשפּאַקען דאָס קרעמעל, אויסצו-ליידיגען די קעשענעס און מיט אַ טאָרבע זיך צו לאָזען אויף דער וועלטער איבער דער מדינה.

מכתמא האָט זיך ברוך ש. נישט געגלויבט צו דערציין צו אַזאַ מצב. ער האָט דעריבער געטומען קלערען אַ עצה, ווי אַזוי דאָך צו ראַטעווען די סיטואַציע, און לאַנגע טראַכטענישען איז ער גע-פאַלען אויף פּאַלמאַנטיע המנצאה: אין אַ געוויסער נאַכט האָט ער געהייסען צוויי רידיגע לאַסט אויטאָס, אנגעפאַקט מיט טייערע סחורות און בעפוילען דאָס „חמץ" אַוועקצופיהרען צו זיין פאָטער אין שטעט-עלע פּ-ק, אַנב דער גרעסטער אייזען־סוחר פון דער גאַנצער אומגעגענד.

דאָרט, האָט ער זיך געטראַכט, ביים טאַטען אין די קעלערס וועט דאָס „חמץ" קאָנען ליגען אָהן אַן הרע ביז דער עולם וועט זיך נישט בערוהיגען. שפּעטער וועל איך מיר עס אַהיימנעמען, מאַכען עס צו גוט געלד און איך וועל דאָן לאַכען פון דער גאַנצער וועלט.

די קרעדיטאָרען האָבען אָנגעהויבען צו לויפען, שרייען, ליאַרמען וועהענדיג אָבער, אַז אין קרעמעל איז חושך האָבען זיי דיסלאָצירט זיך אָנגעהויבען צו לייגען איבערן בענקעל און ברוך ש. האָט אין משך פון אַ גאָר קורצע צייט אָפּגע-ווישט מיט אַ קלייניגקייט אַלע חובות.

ברוך איז דאָן געפאָהרען צום פאָטער קיין פּ-ק אָפּנעמען די פערשטעקטע סחורה. דערווייסענ-דיג זיך נאָך וואָס ער איז געקומען, האָט דער אַל-טער זיך אַ קראַץ געטון אין דער ליבער פּאה, אָנ-געמאָסטען דעם גאַסט פון אויבען ביז אַראָפּ און פערגלאָצענדיג פריום די אויגען אַ זאָג געגעבען: משוגע געוואָרען ר"ל. די יונגערע זונדלעך האָבען זיך דערביי געקייקעלט פון געלעכטער.

ברוך האָט אויסגעציכענט געקלאָגט זיין פאָ-טער מיט די בנים, געוואוסט, אַז זיי זענען די גרעסטע קמצנים און ביטערע רשעים, דאָך האָט ער נישט געגלויבט, אַז זיי וועלען פעהיג זיין אויף אַזאַ חוצפּשקייט. איהם האָט זיך אַלץ גע-דאַכט, אַז זיי וויצלען זיך מיט איהם.

ווען דער פאָטער צוזאַמען מיט די יונגערע ברידער האָבען זיך אויף איהם אַרויפגעוואָרפען און גוט אויסגעהאַקענדיג איהם די זייטען געכאַפּט און אַרויסגעוואָרפען פון קראָם, האָט ברוך ערשט אָנגעהויבען צו פערשטיין, אַז מ'טרייבט שוין מיט איהם נישט קיין קאַטאָוועס.

ער האָט געגומען בעטען, וויינען, חלש'ן: זיי האָט אָבער די מעשה געאַרט פונקט, ווי דער פאַר-יעהריגער שניי. ברוך איז געלאָפען צום רב. דער חסידישער פאָטער האָט אָבער קורץ און שאַרף געענטפערט, אַז מיט קיין זוהן האַלט ער נישט קיין דין תורה.

„הויך קידוש האָט ער מורא געהאַט צו מאַכען, ווייל אַזאַ עסק, ווי ער האָט אָפּגעטון שמעקט דאָך פאָרט מיט קרימינאַל, איז ער געוואוגגען געוועזען די גאַנצע גראַנדע צו פערשווייגען.

פון גרויס עגמת נפש ליגט איצט ברוך ש. שווער קראַנק.

ארגוס.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנבכאַמטנפּר)
טעל 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 7
פון 11–1 און פון 2–3 נאָכמ.

א קינד, וואס וויל נישט געהערן צו זיין מאמע

העכסט-סענסאציאנעלע לאדזשער פאסירונג

און פרוי פרידע האט ווייטער געלייגט גראבע געלטער אויף צו פערפיהרען א פראצעס פאר די רעכט אויף איהר קינד, וועלכער איז געפאנגען דורך איהר שוועסטער און שוואגער.

און דער פראצעס איז פארגעקומען אין לאד-זער קרייז-געריכט. עס איז געווען א פראצעס ביי פערמאכטע טירען. פרוי פרידע האט געשטעלט צוויי אדוואקאטען. דער איינציגער עדות אין געווען שלמה'לע, דער אונטערוואקסענדער זוהן פון דער אמעריקאנער בירגערין פרוי פרידע.

שלמה'לע האט גע'טענה'ט אין געריכט, אז זיין מומע און פעטער זענען זיינע עלטערן און ביי זיי וויל ער בלייבען.

דער שוואגער פון פרוי פרידע, דער בהמה הענדלער, וועלכער האט נישט געוואלט אפגעבען שלמה'לען צו זיין מוטער, האט, א צוגעקוועטשטער צו דער וואנד דורכ'ן ריכטער, ערקלערט דורך מרעהרכן, אז ער וועט אהן דעם יונגעל נישט קענען לעבען, ווייל שלמה'לע איז זיין קינד, דאס בלוט פון זיין בלוט, דער ביין פון זיין געביין.

— קענט איהר האבען א וועלכען ס'זאל נישט זיין עדות, אז איהר האט געהאט פערהעלטנישען מיט דער פרוי, וועלכע לייקענט קאטעגאריש, אז איהר זאלט האבען געווען דער פאטער פון דעם יונגעל שלמה ראזענוואלד, וואס טראגט נישט אייער נאמען?

— ס'הייסט עדות... האט דער ריזיגער יוד געשטאמעלט — כ'בעט איבער דאס הויכע געריכט... ביי אזעלכע זאכען איז נישטא קיין עדות... נאר... ס'בעט... קען... עדות זאגען...

דער ריכטער-קאמפלעט האט אין-זיך זיך צע-שמייכעלט. געהייסען דעם פערצאגטען יוד זיך אוועקזעצען און, ארויסגערופען אנ'עקספערט אויף אונטערצוזוכען דאס בלוט פון דעם 17-יעהריגען שלמה'לע ראזענוואלד, וועלכער איז דער אביעקט פון דעם גאנצען קאנפליקט און דאס בלוט פון שלמה'לעס פעטער, דעם בהמה סוחר.

די עקספערטיזע איז, פערשטייט זיך, דורכ-געפיהרט געווארען. דער רעזולטאט איז אויסגעפאלען גינסטיג פאר פרוי פרידע. דער אמעריקאנערין איז רעכטליך געגעבען געווארען די טאפעלטע סאטיס-פאקציע: אי איהר איז צוגע'משפט געווארען דאס יונגעל שלמה'לע ראזענוואלד אלס איהר זוהן, וועל-כען זי האט רעכט אוועקצונעמען ביי איהר שוואגער און אי דער שוואגער איז פעראורטיילט געווארען אויף 4 חדשים תפיסה פאר מוצא-שם-רע-זיין אנ'-אנשטענדיגע פרוי, א בירגערין פון א פרעמדער מלוכה.

אויף דער ביטע פון פרוי פרידע איז די שטראף דעם שוואגער געשאנקען געווארען.

אודאי האט די מוטער דורכגעפיהרט די נוי-טיגע פארמאליטעטען און זי האט מיטגענומען מיט זיך איהר זוהן קיין אמעריקא.

דער פינאל פון דער געשיכטע האט פאסירט פאראיאהרען, אין סעפטעמבער 1932.

די לעצטע טעג איז דער יונגערמאן שלמה'לע פרידע (ער הייסט שוין פרידע, אויפ'ן נאמען פון דער מוטער'ס צווייטען מאן) געקומען קיין לאדז זיך זעהן מיט זיין פעטער און מומע, וועלכע ער האט צו פערדאנקען זיין געזונד און לעבען. ער האט מיטגעבראכט פאר זיי א פארטפעל מיט א סך געלד און גרויסע וואליזען מיט פרעזענטען.

זיין פרייד, שלמה'לעס, איז, נעבעך, צושוואו-מען געווארען. זיין פעטער, וועלכער האט זיך אזוי איינגעשטעלט פאר איהם, איז נאך זיין פערלאזען לאדז אראפ פון זינען און ער געפינט זיך אין משוגעים-הויז אין דרוואט.

קאן מען דעריבער טרעפען שטענדיג פאר'ן דרוואטער משוגעים-הויז דעם עלעגאנטען בחור שלמה'לע פרידע, וועלכער צאהלט די וועכטער פון דער אנשטאלט גרעסערע סומען געלד פאר'ן צולא-זען איהם צום פעטער, פאר וועלכען ער טראגט צו פון שענסטען און בעסטען און רופט צו איהם גרויסע דאקטוירים, כדי איהם אויסצוהיילען פון דער שרעק-ליכער קראנקהייט אין וועלכער ער האט א חלק.

און הלואי זאל עס דער יונגערמאן איבער-טראגען, די דאזיגע וויטאג!

יוד-טעם.

(ס ו ף).

בעריהמטער קינסטלער העניך בארטשינסקי איז געקומען קיין לאדז

די היטלער-אפערע אין דייטשלאנד האט צ. א. געווירקט אויף א סך יודישע אינטעליגענטן און קינסטלער, אז זי האט אין זיי דערוועקט דעם אלטען היים-וועה — די בענקשאפט אהיים, ווי ס'ווערט, א שטייגער, געזאגט: אומעטום איז גוט (אין דר'ערד) — אינדערהיים איז בעסער...

האבען זיך טאקי, כידוע, פיל יודישע קינסט-לער א הויב געטון (אדער עס האט זיי א הויב געטון) פון די אנגעזעסענע דערוואָרעמטע ערטער, און זיך א לאז געטון אין דער גרויסער וועלט — זעהן, כדומה למשל, וואו עס איז בעסער, „רייכער", אנגענעהמער און נישט אזוי „יודען-געפעהרליך" — ממש סכנות נפשות'דיג.

אזוי זאל בקרוב קומען קיין לאדז אונזער לאדזער. דער בעריהמטער יאנקעל אדלער, וועל-כער איז א רייהע מיט יאהרען געווען איינער פון די ראשי המדברים אין די דייטשע קינסטלער-קרייזען, און דאס אויך כשר-פערדינטערהייד (איצט איז ער אין פאריז), און די טעג איז קיין לאדז געקומען צו זיין משפחה דער טאלענטפולער העניך בארטשינסקי, וועלכער איז העכער 10 יאהר גע-ווען מחוץ לארץ, שטודירט אין דרעזדען, און דער-ציילט א רייהע דערפאלגען אויף פערשידענע ערנסטע און ווערטפולע קונסט-אויסשטעלונגען.

אגב האט זיך אנומצלט אויך געטומעלט מיט איהם אין שייכות דערמיט, וואס ער האט גענומען דעם ערשטען פרייז פון אנ'אינטערנאציאנאלען פלאקאטען-קאנקורס, ווען די דייטשע פרעסע האט זיך געגרויסט דערמיט, וואס בארטשינסקי איז א דייטש פון דייטשלאנד, די פוילישע פרעסע — וואס ער איז א פאליאק פון לאדז, און די פראנ-צויזישע פרעסע האט בעוואונדערט דעם גרויסען טאלענט פון דעם יונגען מזרח-יוד...

העניך בארטשינסקי (איינער פון די בע-קאנטע „יונג-יודישיסטען") וועט פערברענגען אין פוילען א לענגערע צייט, און מיר וועלען האבען די געלעגענהייט צו בעקענען זיך מיט זיינע ווערק.

דערווייל בעגריסען מיר מיט שטאלץ איינעם פון אונזערע ליבסטע בני העיר, וואס האט מחוץ לארץ פערשאפען פיל כבוד אונזער יודישען לאדז!

צוויי זעלבסטמארדע

וואס האבען זיך פערענדיגט מיטן טויט

(2) נעכטען ביינאכט האט זיך גענומען דאס לעבען דורכ'ן דערשיסען זיך דער 28-יאהריגער מאריאן קאפטשינסקי (ציגעל-גאס 66).

פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט זיין טויט.

(2) נעכטען ארום 7 א זייגער אינדערפריה האט זיך אויף פיעטריקאווער 73 ארונטערגעווארפען פון א פענסטער די 63-יעהריגע שרה ביכער — א נערווען-קראנקע פרוי.

אויך דא האט דער פאגאטאוויע-דאקטאר געהאט בלויז די מעגליכקייט צו פעסטשטעלען דעם טויט.

פרעזעס דעפ. מינצבערג אויף אורלויב

נעכטען איז אוועקגעפאהרען אויף א חודש אורלויב דער קהלה-פרעזעס דעפ. מינצבערג.

אויף איבער דער אורלויב-צייט, וועט דעם פרעזעס פערטרעטען דער וויצע-פרעזעס ה. בערגער.

אוועקגעפאלען פאר הונגער

(א) אויף וואדנע גאס איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג דער 62-יעהריגער אנדזשעי טאבארעק — א היימלאזער און ארבייטס-לאזער.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין זפאס-שפיטאל.

פערבלאנדזשעט

2 יונגלעך, איינס פון 3 יאהר און איינס פון 5 יאהר, זענען פערלוירען געווארען. צו ווי-סען געבען נאוואמיעסקא 8.

היינט פאלקס-פארשטעלונג מיט מיכאל מיכאלעסקא און ב. סימענאוו

אין „פילהארמאניע"

היינט, מאנטאג ווערט געשפילט די גרויסע שלאגער-אפערעטע „דער לעצטער טאנץ" מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו ספעציעל פאר דעם ברייטען לאדזער טעאטער-עולם צו זעהר ביליגע פרייזען.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 14 אויגוסט 1933

11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 קאנצערט. 12,25 פרעסע-איבערזיכט. 12,33 קאמוניקאט. 12,35 קאנ-צערט. 12,55 ידיעות. 2,35 גראמאפאן. 4.— קאנצערט פון טשעכאטשינעק. 4,35 קאנצערט. 5.— שמועסען אין דער פראנצויזישער שפראך 5,15 לייכטע מוזיק. 6,15 רעפעראט. 6,35 קאנ-צערט. 7,05 מוזיק. 7,20 פערשידענעס. 7,40 פעליעטאן. 8.— אפערעטע, פרעסע-קאמוניקאטען, ספארט. 10,45 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

5,30 פאריז — קאנצערט. 8.— דאווענטרי — וואגנער-אווענד. 8,30 וויען — אפערעטע „מיקאדא". 8,45 רוים — אפערע „דאן זשואן" פון מאצארט. 8,45 שטראסבורג — אראטאריום.

יודען! געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד!

אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

מעלדונג

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנד-קענטשאפט אין לאדז

צוליב דעם, וואס היינטיגען דינסטאג פאלט אויס חגא, דארפען די בילעטען אויף די ביליגע אויספלוגען פון דער י. ג. פ. ל. ק. קיין גדיניע-קארוויע און גלאהונע, וואס זענען בעשטימט אויף דינסטאג, אויסגעקויפט ווערען שפעטסטענס היינט, מאנטאג, האלב 7 אווענד אין סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט וואלטשאנסקא 35.

די לאנגיעהריגע
דרוקערייע און ליטאגראפיע
י. גרינבערג
לאדז, וסכאדניא 45
טעל. 131-90.
פיהרט אויס אלע ארט
דרוק ארבייט ווי:
בריפבויגען, רעכנונגען, קאנווערט, פאסט-קארטען, אדרעס-קארטען, וויזיט-קארטען, פלוג-בלעטלעך א. א. וו.
צו זעהר ביליגע פרייזען.
שיינע אויספיהרונג. רעעלע בעהאנדלונג.

ד"ר מעד.
מ. העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
צוריקגעקעהרט
8 טראוגוטא 8, טעל. 17989.
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוו.
פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען • 21

דאבושינסקי איז צוריקגעגאנגען צו זיך אין דער וואוינונג. האט זיך אנגעגאסען א גרויס גלאז ווייך און בעשלאסען נישט צו לעגען זיך שלאפען, נאר הארטען ביז ווערפעל וועט אהיימקומען. ער האט זיך אוועקגעזעצט ביים שרייבטיש אנגעלעהנט דעם קאפ אויף די עלענבויגענס און אזוי איינגעשלאפען.

ווען דאבושינסקי האט זיך איבערגעוועקט איז אין שטוב באך געווען ליכטיג. דער פאפיראס איז איהם ארויסגעפאלען פון מויל און דער גרויער אש האט איבערגעלאזען סמנים אויף זיין אנצוג. דאס פייער אין אויוועז איז שוין געווען אויסגעברענט. דאבושינסקי האט געפיהלט א קעלט און אין די ביינער און עפיס אנ'אומפערשטענדליכען פחד.

דאבושינסקי איז נישט געווען קיין פחדן, אבער איצט האט ער געפיהלט, אז עפיס קומט דא פאר וואס ער קען זיך נישט פערטייטשען, דאס האט איהם געמאכט נערוועזיש און ער האט מורא גע-האט, זיין הארץ האט שטארק געקלאפט, דער האלז איז אזוי ווי שטייף געווארען און ס'איז איהם שווער געווען אויסצודרעהען דעם קאפ, אז ער זאל זיך קענען ארומקוקען איבער'ן צימער, זיין בליק האט זיך אפגעשטעלט אויף דער טיר, זי איז געווען האלב נעעפענט און ווי דאבושינסקי האט זיך אויסגע-דוכט האבען זיי זיך געעפענט און צוריק צוגעמאכט,

א קאלטער שווייס איז איהם ארויס אויפ'ן שטערן. איין צאהן האט געקלאפט אין צווייטען.

אלץ ארום איז געווען שטיל, קיין איין טאן האט זיך פון ערגיץ נישט דערטראגען דאבושינ-סקי האט זיך אויפגעשטעלט פון פאטעל און זיך אנגעהויבען צו דערמאהנען וואס ס'האט איהם איי-בערגעוועקט, אבער ער האט גארנישט געדענקט א חוץ וואס ער האט אליין אפעי געלאזען די טיר, כדי צו הערען ווען ווערפעל וועט צוריקקומען, ער האט נישט באטירליך געלאכט צו זיך אליין, איינ-געגאסען זיך באך א גלאז וויין און מיט איין שלוק דאס אויסגעטרונקען.

— בעריוועץ, האט ער הויך צו זיך אליין גע-רעדט, ס'וועט גארנישט העלפען, מ'דארף זיך אויס-טון און לעגען שלאפען. ער האט א קוק געטון אויפ'ן זייגער. ס'האט געפעהלט 5 מינוטען ביז דריי, ער איז צוגעגאנגען צו דער טיר און לאנג געשטאנען, האר'כענדיג צו פון דרויסען הערטראגען זיך נישט עפיס א גערויש, אין גאנצען הויז איז אבער געווען שטיל, ער האט צוגעמאכט די טיר און דערגאנגען צום פענסטער, צווישען די וואלקענס האבען אדורכגעלויכטען עטליכע שטערענס, ס'האט עטוואס געשנייט, ער האט גארנישט בעמערקט א חוץ דעם וואס פאר'ן טויער, פון הויף וואו ער האט געוואוינט איז געשטאנען א דראזשקע, מיט א צו-געמאכטער בויד.

דאבושינסקי האט געעפענט דאס פענסטער און ארויסגעקוקט, די דראזשקע איז געשטאנען פאר'ן טויער און דער אנטרייבער איז געזעסען אויף די קאזלעס מיט אנ'אראפגעלאזטען קאפ און גע-שלאפען.

— וועד איז דאס אזוי שפעט געקומען אהער מיט א ... האט דאבושינסקי געטראכט. מיט'ן אויסבאהם פון איהם אליין און ווערפלען קומט דא קיינער נישט אהיים אין אזא שפעטער שעה. זעהט אויס, אז ווערפעל איז שוין אהיימגע קומען און איך האב גארנישט געהערט דערשלאפענדיג ביים שרייבטיש, דאבושינסקי האט שוין געוואלט צומאכען דעם פענסטער ער האט בעמערקט אז אין דער דראזשקע זיצט אימיצער. די פיגור פון פאסאזשיר, אויף וויפיל דאבושינסקי האט דאס געקענט בעמערקען דורכ'ן פענסטער איז געווען עדנליך אויף ווערפלען, דאבושינסקי האט אפילו בע מערקט העל-געלע הענטשקעס, וועלכע דער עלע-גאנטער ווערפעל האט שטענדיג געטראגען, זעהט אויס, אז ווערפעל איז געזעסען אין דער דראזשקע און אויף אימיצען געווארט.

— ווייס דער טייוועל, האט דאבושינסקי גע-טראכט, ווי אזוי די דאזיגע מענשען לעבען, שטענ-דיג כמעט שיכור, שטענדיג וואך, איך וועל בעסער געהען שלאפען און זאלען זיי זיך שלאגען קאפ איין וואנד.

ער האט געמאכט עטליכע טריט צוריק אין זיי מער אריין, אבער ער איז געבליבען שטעהן ווי פערגליווערט. דורך דער האלב-געעפענטער טיר האט געהערט דעם אפקלאנג פון דאמען-טריט און דעם כאראקטעריסטישען גערויש פון א דאמען-קלייד דאבושינסקי איז, אליין נישט וויסענדיג ווי אזוי, אין דעמועלבען אויגענבליק געווען אויף די טרעפען און דא האט ער דערזעהען די זעלבע דאמע, וואס איז מיט עטליכע שעה צוריק אויף אזא געהיימנישפולען אופן געווען ביי איהם אין דער וואוינונג, די דאמע איז איצט געווען איינגעוויקלט פערשלייערט.

זי איז געגאנגען, האלטענדיג זיך ביים טרעפען-געלענדער אזוי ווי זי וואלט געווען קראנק, ווען זי האט דערזעהען דאבושינסקי האט זיך געדוכט אזוי ווי זי וואלט פאראליזירט געווארען.

— איהר... איהר... שפיאנירט מיר נאך, האט זי אזוי ווי ארויסגעשטאמעלט.

— ניין, איך שפיאניר אייך נישט, איך בין גשלאפען, אבער כ'האב זיך איבערגעוועקט.

— גיט מיר כ'בעט אייך... א ביסעל וואסער, האט זי זיך געבעטען.

דאבושינסקי איז אריין אין שטוב און האט ארויסגעבראכט א האלב גלאז שטארקען ווייסען וויין, וואס איז געשטאנען ביי איהם אויפ'ן טיש זי האט אויסגעטרונקען עטליכע שלוקען, דאבו-שינסקי האט בעמערקט ווי די הענט ציטערן ביי איהר.

— כ'בעט אייך, האט זי זיך ווייטער געבעטען, קומט מיט מיר און לאזט מיך ארויס פון טויער, אונטען איז אזוי פינסטער, אז איך וועל שווער געפינען דעם ארויסגאנג.

דאבושינסקי האט זיך אויף א רגע פערטראכט, דאן איז ער נעבען איהר געגאנגען אראפ פון די טרעפען, ער האט וועגען גארנישט געפרעגט און זי האט נישט געפרובט צו רעדען, ווען ער האט געעפענט די טיר פונ'ם טויער און זי האט דערזעהען די דראזשקע האט די פרוי זיך צוגעטוליעט צו דאבושינסקי'ן, אזוי ווי זי וואלט געזוכט שוץ.

(פארטזעצונג קומט).

ספּאָרט-בעוועגונג

די „ליגע“ קאַמפּן איז פולען בראַנד אין פולען ברען

סענסאַציעס אין די „ליגע“ מעטשען

די גרעסטע „ליגע“ מעטשען אין פוילן האָבן ווידער געבראַכט א רייהע סענסאַציעס, וועלכע האָבן ווידער אריינגעבראַכט אין דער טאַבעלע בעדייטענדע ענדערונגען. 3 סענסאַציע אין דער רעזולטאַט.

„פּאָגאָניע“ — „טשאַרני“ 0:1

וועגן דערהאַלטען זיך אין דער „ליגע“. כאַראַקטעריסטיש איז דאָס, וואָס ערשט פּאָראָכ־מאָגען האָט דער זעלבער מעטש זיך פאַרענדיגט מיטן הויכען זיג פון „טשאַרני“ אין פאַרהעלטניש פון 1:5, ווייזט אויס, אז די קראָקאָווער מאַנשאַפט האָט נאָך דעם קאַמף נישט אויפגעגעבן וועגן פאַרבלייבן אין דער „ליגע“.

אויך די־מעטשען וועגן אויבען און פון דער „ליגע“ האָבן זיך פאַרענדיגט מיט נישט דערוואַרטעטע רעזולטאַטען.

„ווילאַ“ — „לעגיאַ“ 2:3

אויפן אייגענעם פּלאַץ איז די מיליטערישע מאַנשאַפט „לעגיאַ“ בעזיגט געוואָרען דורך דער קראָקאָווער „ווילאַ“.

רוך — פּאָגאָן 1:5

איבערציַיגענדער נצחון פון דער שלעזישער רוך איבער דעם שטאַרקען פּאָגאָן, וועלכער האָט נאָך א רייהע נצחונות מאַרשירט צום מייסטער־טיטול.

רעזולטאַטען פון די קאַמפן וועגן אריינגעהן אין דער ליגע

לעגיאַ — טוריסטען 2:6

פּויזען.

צוליב דער מפּלה האָבן די טוריסטען פאַרלוירען די שאַנסען צוציגעהן צו די פינאַל־קאַמפן, אזוי צו וואַהרשיינליך, וועט זיך דער קאַמף אָפּשפּילען צווישען פּאָלאָניאַ פון וואַרשאַ מיט לעגיאַ פון פּויזען.

ביידגאָשטש.

פּאָלאָניאַ (בידגאָשטש) — פּאָלאָניאַ (וואַרשאַ) 1:1

די וואַרשאַווער מאַנשאַפט איז נישט געלונגען צו בעזיגען די שוואַכע „פּאָלאָניאַ“ פון בידגאָשטש, וועלכע קענען בלויז שפּילען ביי זיך, אין דער היים.

געעפנט א נייעם ספּאָרט-פּלאַץ אין לאָדז

וו.ק.ס. — ל.ק.ס. 1:2

בעכטן איז פאָרגעקומען די פייערליכע דער־עפענונג פון נייעם ספּאָרט-פּלאַץ פון „וו.ק.ס.“. ווי דער שטייגער איז, זענען פאָרגעקומען פייערליכע בעגריסונגס־רעדעס פון פאָרשטעהער פון מלוכה׳ שען אַמט פאַר פיזישער דערציהונג, פוסבאָל־פאַר באַנד און אַ רייהע ספּאָרט־קלובען און מען האָט גע טיילט בלומען.

דער ערשטער מעטש אויפ׳ן נייעם ספּאָרט־פּלאַץ איז פאָרגעקומען צווישען דעם בעל־השמחה „וו.ק.ס“ מיט דער „ליגע“־מאַנשאַפט פון „ל.ק.ס.“ וועלכער האָט זיך נאָך אַ שוואַכען פאַרלויף פאַר־ענדיגט מיט אַ נישט פּראָאָוויסגעוועהענעם נצחון פון „וו.ק.ס.“ אין פאַרהעלטניש פון 1:2.

ביי וו.ק.ס. האָט גוט געשפּילט סטאַלאַרסקי, ביי דער „ליגע“־מאַנשאַפט האָבן אַלע געשפּילט אונטער דער פאָרם.

מכבי-רעפּרעזענטאַנץ—ל.ק.ס.

צוגרייטונגען צו דער מכבי׳אַדע

דעם קומענדען שבת קומט פאָר אין לאָדז אַ פוסבאָל־מעטש צווישען דער „מכבי“־רעפּרעזענטאַנץ פון פוילען מיט דער „ליגע“־מאַנשאַפט פון ל.ק.ס.

ווי בעוואוסט הויבט זיך אין לאָדז אָן דער צו־גרייטונגס־לאַגער פון דער פוסבאָל־רעפּרעזענטאַנץ צו דער „מכביאַדע“ אין פּראָג. צוליב דעם וואָס צום לאַגער קומען די בעסטע יודישע „מכבי“־שפּי־לער פון פוילען — זאָגט דער מעטש צו זיין זעהר אינטערעסאַנט. זונטאָג שפּילט די „מכבי“־מאַנשאַפט אַ מעטש מיט דער „אַרבייטער־רעפּרעזענטאַנץ פון פוילען אויפן „סקראַ“־פּלאַץ אין וואַר־שאַ.

אויך, די לייכט - אַטלעטישע רעפּרעזענטאַנץ האָט שוין נעכטען אָנגעהויבען די טרענירונגען אונטער דער לייטונג פון אויסגעצייכענטען אינסטרוקטאָר סט. קאָסטושעווסקי, אין לייכטאַטלעטישען לאַגער בעטייליגען זיך די בעסטע יודישע לייכט אַטלעטען און אַטלעטינס מיט פרל. פריידווילדה בראַש.

דער לאַגער פאַר ספּאָרט־שפּילען קומט פאָר אין לאָדז אונטער דער אויפזיכט פון טרענירער סקושעקעטאַווסקי.

שטערן (פּאַביאַניץ) — מכבי (זד. וואָליע) 1:7

דער פּאַביאַניצער „שטערן“ האָט שבת גע־שפּילט אַ פוסבאָל־מעטש וועגן דער מייסטער־שאַפט פון „צע“ קלאַס. נאָך אַ שטאַרקער איבער־מאַכט פון דער פּאַביאַניצער מאַנשאַפט האָט זיך דער מעטש פאַרענדיגט מיט אַ הויכען נצחון פון „שטערן“ אין פאַרהעלטניש 1:7.

אַ דאַנק דעם נצחון האָט „שטערן“ דערצילט די מייסטערשאַפט פון זייער גרופּע האָבענדיג 15 פונקטען מיט אַ הערליכען טויערען־רעזולטאַט פון 8:38.

פאַר דעם אָנהויב פון מעטש האָט אַ גרופּע פון זד. וואָליער יוד. ספּאָרט־פעראיין אָנגעפאַלען די פּאַביאַניצער שפּילער און זיי בלוטיג צושלאָגען. צוליב איהר מפּלה אין פּאַביאַניץ, אַ דאַנק אַנ׳ענער־גישער אינטערוועניץ פון דער פּאָליציי איז דער מ מעטש פאָרגעקומען, און די „שטערן“ ־ מאַנשאַפט האָט אונטער דער וואַך פון פּאָליציי פאַרלאָזט די שטאָט.

וויַיטערע רעזולטאַטען פון די מעטשען וועגן אריינגעהן אין דער „ליגע“

קראָקאָ.

נאַפּשור (שלעזיען) — אָלשאַ 1:5

ראָוונאָ.

חשמונאי — פּאָלאָניאַ (פּשעמישל) 2:2

די יודישע מאַנשאַפט האָט נאָך 3 מעטשען איצט 5 פונקטען און האָט גרויסע שאַנסען צוצוגיין צום פינאַל.

קראַקאָוויאַ געווינט אין טשעכיען

אין ניטרע (טשעכיען) קומט פאָר אַ פוסבאָל־טורניר מיט דער בעטייליגונג פון דער קראָקאָווער „קראַקאָוויאַ“ אין ערשטען טאָג פון טורניר האָט „קראַקאָוויאַ“ בעזיגט „קאָנקאָרדיאַ“ פון יוגאָסלאַ־וויען אין רעזולטאַט פון 2:3.

משומד־ת וויל צוריק זיך מגייר זיין צוזאַמען מיט איהרע קינד־ער

ווילנע. צו אַ בעקאַנטען יודישען אַדוואָקאַט איז די טעג געקומען אַ עטליכע און פערציג יאָהריגע עלעגאַנט געקליידעטע פרוי מיט דער קריסט־ליכער פאַמיליע מיכאַלינאַ ווישקאָווסקאַ אָבער מיט אַ טיפּיש־יודישען אויסזעהען.

די פרוי האָט דערציילט דעם אַדוואָקאַט אַנ׳־אינטערעסאַנטע געשיכטע:

מיט יאָהרען צוריק נאָך פאַר׳ן אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה האָט זי געוואוינט אין ווילנע, וואו זי איז געווען אַ טאָכטער פון אַ פערמעגליכען יודישען קרעמער, אַ גבאי אין אַ שוהל אויפ׳ן שוהל־הויף.

אַלס 18־יאָהריגע שיינע מיידעל האָט זי זיך בעקענט מיט אַ זוהן פון אַ רוסישען פּאָלקאָווניק און זיי האָבען זיך גענומען אין געהיים טרעפען.

דער סוף איז געווען, אַז זי האָט געדאַרפט ווערען אַ מוטער.

דער יונגער ווישקאָווסקי האָט איהר דאַן פאָר־געלייגט זי זאָל זיך שמד׳ן און ער וועט מיט איהר חתונה האָבען.

נישט האָבענדיג קיין אַנדער ברירה האָט זי זיך גע׳שמדט און געוואָרען ווישקאָווסקי׳ס פרוי.

זי האָט געוואוינט אַ לענגערע צייט אין פּע־טערבורג, וואו איהר מאַן האָט געמאַכט אַ מיליטערישע קאַריערע.

נאָך דער רעוואָלוציע האָט זי צוזאַמען מיט איהר מאַן און איהרע קינדער עמיגרירט קיין דייטשלאַנד.

די גאַנצע צייט האָט זיך איהר מאַן בעצויגען צו איהר און צו די קינדער נישט שלעכט. אויך זייער מאַטעריעלע לאַגע איז געווען אַ גוטע.

איהר מאַן האָט בעוויזען אַרויסצופיהרען פון רוסלאַנד אַ גרעסערע סומע גאָלד־רובל׳ס און האָט געקויפט אין דייטשלאַנד, נישט ווייט פון קעניגס־בערג, אַ גוט און דאָרט אויך געעפענט אַ בראָנפען־בריז.

איהרע צרות האָבען זיך אָבער אָנגעהויבען מיט דער היטלער־בעוועגונג. דער מאַן איהרער האָט זיך דעקלאַרירט אַלס היטלעריסט און האָט איהר גענומען פאַרפאָלגען מיט זיין אַנטיסעמיטיזם. ער האָט אויך גענומען וועקען ביי די קינדער שנאה צו זייער יודישער מוטער.

ווען היטלער האָט געשאַפען די רוסישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציע, איז איהר מאַן אַריינגעטראָטען אין דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע און האָט איהר אין איין שעהנעם פריהמאָרגען אַרויס־געטריבען פון שטוב.

זי האָט דאַן גענומען איהרע צוויי קינדער און איז צוזאַמען מיט זיי געקומען קיין דאַנציג, וואו זי האָט זיך בקרוב מגייר זיין צוזאַמען מיט איהרע שוין דערוואַקסענע קינדער.

קיין ווילנע איז זי געקומען אָפּזוכען איהרע אַמאַ־ליגע קרובים און פאַר אייבערגס איז זי אַריין צום אַדוואָקאַט בכדי צו בעראַטען זיך, ווי אַזוי קאָן זי אַרויסבעקומען פון איהר מאַן אַ העלפט פון פערמעגען, ווייל ווען זיי האָבען געקויפט דעם גוט איז די קניה געמאַכט געוואָרען אויף זייערע ביידענס נעמען.

די פרוי האָט דערביי בעוויזען די אָפיציעלע דאָקומענטען, וועלכע בעשטעטיגען איהרע רעכט אויף אַ טייל פון גוט און בראָנפען־בריז.

דער אַדוואָקאַט האָט איהר צוגעזאָגט, מיט׳ן ענין צו פאַראינטערעסירען.

אַ לאַנגיעהריגער
מיליטער-בעאַמטער
ערטיילט אייך עצות און אָנווייזונגען פאַר צוריקגעקומענע פון אויסלאַנד וועלכע האָבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאַכט דאָס מיליטער־דינסט. :־: ספּעציאַליסט אין שרייבען פון ביטעס פאַר
איינציגע שפּיזערס
ב. מאָן פּיעטריקאָווער 10

די נאַבעלקייט פון מלחמה

(לאַכערייקע) פון יוסף מאַרשעליק

איך געדענק שוין נישט ווי אזוי עס איז גע־נעם אָוועגד, אויף דער וועראַנדע פון דעם ווייסען זומער - האָטעל אין די בערג צו - רייד - געקומען וועגען מלחמה. איך געדענק בלויז ווי איך האָב זיך דאַן פאַנאַנדערגעלאַכט ווען עפּעס איינער א ליפּעך — א קליין, קאָמיש מענשעל, מיט א גרויסען קאָפּ, א ליסען — האָט גענומען דערווייזען, אז מלחמות זענען פאַראַנטוואָרטליך פאַר די נאָבעלסטע העל־דענטאַטען צו וועלכע דער מענש האָט זיך ווען דערהויבען.

אָבער מיין געלעכטער האָט דעם געשפּרעך נישט אָבגעשטעלט. אַלע אָנוועזענדע זענען, קענטיג, געווען איינשטימיג מיט ליפּעצ׳ן, און איינע פון זיי, א געוויסע פרוי קעפּל, האָט איהם שטאַרק אַפּלאָדירט.

פרוי קעפּל האָט גלייך גענומען א וואָרט צו דער פראַגע און אָבגעגעבען אַנ׳אויספיהרליכען בע־ריכט וועגען דעם, ווי אזוי א קוזין איהרער, א העלדישער בחור מיט׳ן נאָמען העברי. איז געפאַלען אין דער מלחמה. דער דאָזיגער העברי, האָט זיך פרויוויליג געמעלדעט, איז געווען א פּראָסטער, און א שטי־קעל אידיאָט נאָך אויך דערצו, און פרוי קעפּל האָט בשום אופן נישט געקאָנט פאַרשטעהן, ווי אזוי צו איהר אין דער משפחה האָט זיך גענומען אזא בחור. זי קען אָבער יאָ פאַרשטעהן, אז ווען נישט די מלחמה, וואָלט חילילה דער דאָזיגער העברי אויס־געלעבט זיינע יאָהרען אזוי ווי אַלע אנדערע און וואָלט זיך מיט קיין שום זאַך נישט אויסגעצייכענט. די מלחמה האָט איהם „אויסגעלייטערט“ און „אויפ־געהויבען“. זי האָט „אויפגעוועקט אין איהם דעם העלד“.

— און ווייסט איהר — האָט זי פלוצלינג א פרעג געטאָן — וואָס זיינע לעצטע ווערטער זענען געווען?

— זיינע לעצטע ווערטער — האָט זי אויס־געשריען, ציטערענדיג פאַר עקסטאַז—זענען געווען: „א שאָד, וואָס איך האָב בלויז איין לעבען אוועק־צוגעבען פאַר מיין פאָטערלאַנד!“

אַלע האָבען געשיינט צו זיין שטאַרק גערירט פון איהר העברי׳ס נאָבעלען טויט. איין דאַמע האָט זיך אויס פונאַנדערגעוויינט, און צוויי אַנדערע, שטי־קענדיג זייערע טרערען אין זיך, האָבען א קרעכץ געטאָן. בלויז איין פרוי דיק איז געבליבען קאַלט, און ערקלערט, אז זי זעהט נישט איין פון וואָס מ׳ווערט דאָ אזוי שטאַרק נתפּעל. פרוי דיק, וועלכע האָט אין דער גרויסער וועלט - מלחמה פאַרלוירען גאַנצע פיר מענשען — א שוואָגער, צוויי קוזינס און דעם דזשעניטאָר פון איהר הויז — האָט בשום אופן נישט געקאָנט פאַרשטעהן פאַרוואָס מ׳מאַכט דאָ אזא וועזען „פון עפּעס א העברי, וואָס איז גע־פאַלען אין א מלחמה“.

יעדער איינער פון דער גרופּע זומער=געסט אויף דער וועראַנדע האָט איצט געפונען עפּעס וואָס צו דערציילען וועגען מלחמה. צוויי פון זיי האָבען גערעדט פון פערזענליכער ערפאַהרונג. ביידע זענען געווען וועטעראַנען, איינער פון דעם וועלט־קריג, און דער צווייטער — פון עפּעס אַנ׳אַנדער מלחמה, פון וועלכער ער האָט נישט ערצעהלט. דער וועטע־ראַן פון דעם וועלט=קריג, נאָך גאָר א יונגער מענש, האָט נישט געהאַט קיין סך צו ערצעהלען.

איך קאָן אייך אָבער פאַרזיכערען, — האָט ער געזאָגט. — אז מלחמה איז אַנ׳אונזין, און דער וואָס זאָגט, אז מלחמה איז נאָבעל, איז ענטוועדער א היפּאָקריט, אָדער אַנ׳אידיאָט.

דער אנדערער וועטעראַן, א מאַן מיט׳ן נאָמען קלאָפּס, האָט שאַרף פּראָטעסטירט געגען אַזעלכע רייד. אַזעלכע רייד, האָט ער געזאָגט, פּאַסען זיך פאַר א פאַררעטער.

— נישטאָ — האָט ער זיך געהיצט — קיין מעהר נאָבעלע טהאַט ווי קעמפען פאַר׳ן פאָטערלאַנד!

ער האָט גערעדט מיט הארץ און, ווי געזאָגט, פון פערזענליכער ערפאַהרונג. קנאָפּ דאָס, האָט ער נאָך ביי זיך געהאַט די קויל מיט וועלכער ער איז פאַרוואונדעט געוואָרען „אין דער מלחמה“. די קויל איז גלייך געוואָרען דער „טשוואָק“ פונ׳ם אָוועגד. זי איז געגאַנגען פון האַנד צו האַנד, און יעדער איינער האָט זי שטאַרק בעוואונדערט.

קלאָפּס איז געווען זעהר געריהרט פון דער אַלגעמיינער בעוואונדערונג, וואָס זיין קויל האָט אַרויסגערופען, און נישט געזשאַלעוועט קיין איינ־צעלהייטען וועגען איהר. ער האָט ערצעהלט — באַריכות און מיט אָטעם־פאַרכאַפּענדע איינצעלהיי־טען — ווי אזוי די קויל האָט איהם געטראָפען, ווי אזוי ער האָט זיך אין יענעם אויגענבליק געפיהלט און ווי אזוי און מיט וואָס פאַר א שוועריגקייטען מען האָט זי פון איהם אַרויסגעצויגען. צום סוף איז ער געוואָרען אַביסעל צופיל בעגייסטערט פון זיין אייגענער העלדישקייט, און ערקלערט, אז אויב מ׳וויל, וועט ער אַלעמען ווייזען די וואונד וואָס די האָט איהם געמאַכט אויפ׳ן רעכטען שולטער...

צוויי דאַמען האָבען א שוידער געטאָן, זעהר בלאַס געוואָרען, און גלייך אוועק. א דריטע דאַמע האָט זיך דערמאַנט, אז זי האָט נאָך היינט א סך בריף צו שרייבען. קלאָפּס, דערזעהענדיג, אז עס האַלט שמאָל, אז ער בלייבט אָהן פּובליקום, האָט גלייך חרטה געקראָגען אויף זיין אָנבאָט, און ער־קלערט, אז ער האָט געמאַכט א שפּאַס. ס׳איז אָבער שוין געווען צו שפּעט. דער עולם איז זיך ביסלאַכ־ווייז צוקראָכען.

בלויז צוויי פון דעם פּובליקום זענען געבלי־בען זיצען אויף דער וועראַנדע — דער וועטעראַן פון דעם וועלט-קריג און איך.

— ווי איז אייך געפעלען די דעבאַטע היינט אָוונט? — האָט איך איהם געפרעגט.

— אידיאָטען! — האָט ער אויסגעשאָסען, פאַררויכערנדיג א סיגאַרעט.

— און קלאָפּס? וואָס זאָגט איהר וועגען איהם?

— א זשוליק!

——=):o:(=——

די וועלט-מזרחי-קאנפערענץ אין קראקא

קראקא. ביי א געהויבענער שטימונג און אנטייל פון קרוב 250 דעלעגאטען. דערין העכער 100 רבנים, און עטליכע טויזענד געסט פון לאנד און אויסלאנד איז מיטוואך האלב 9 אווענד פאר־געקומען די פייערליכע עפענונג פון דער מזרחי־וועלט־קאנפערענץ אין קראקא.

ביים פרעזידיום־טיש זיצען: הרב מאיר בערלין, דניאל סירקיס (תל־אביב), משה שאפירא (ירושלים), ה. פארבשטיין, הרב גאלד (ניו־יארק), הרב שמואל בראדט (מאמאשאוו), ד"ר פישלאוויץ (קראקא), הרב ד"ר ש. הירשפעלד (ביאלע), און די מיטגלידער פון פארבערייטונגס־קאמיטעט הרב נפתלי האלפערין, ד"ר א. מארקוס. משה אלטער און יעקב בזכוויץ.

ד"ר מארקוס עפענט די קאנפערענץ אין נאמען פון ועד הפועל פון מזרחי אין מערב־גאליציען און שלעזיען און גיט איבער דעם פארזיץ הרב מאיר בערלין, וועלכער האלט די עפענונגס־רעדע.

הרב בערלין באגריסט די דעלעגאטען אין נאמען פון מרכז־עולמי און גיט איבער א ווארימען גרוס פון א"י. מיר געפינען זיך, זאגט דער רעדנער, אין אן מצב, דאס אנשטאט דעם, וואס ביז־איצט האט ארץ־ישראל געשיקט ברכות פאר דעם, וואס איז געטון געווארען אין גלות, איז איצט געקומען די צייט, וואס ערמעגליכט ארץ־ישראל צו שיקען ברכות אין גלות דורך די מעשים און דער אויפבוי־ארבייט אין לאנד. אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר איז דער ארץ־ישראל־ישוב בערייכערט געווארען מיט אונטערנעהמונגס־גייסט, מיט מענשען און גרויסע פערספעקטיווען אויף דער צוקונפט. מיר האבען שטארק געזינדיגט לגבי ארץ־ישראל. ערשטענס, האט דאס יודישע פאלק נישט אויסגענוצט די מעגליכקייטען צו מאן פאר ארץ־ישראל און דאס, וואס איז יא געטון געווארען, איז נישט געשעהען מיט דער נויטיגער התלהבות, וויל מען האט נישט געגלויבט, אז ארץ־ישראל איז פעהיג אויפצונעמען הונדערטער טויזענדער יודען.

דער מזרחי, וועלכער איז געקומען מיט דער לאזונג, אז מיר זיינען א באזונדער פאלק, ווייל מיר האבען און היטען די תורה, וועלכע איז אונזער יסוד, מוז געפינען די וועגען נישט בלויז דורך רעזאלוציעס, נאר דורך פראקטישע מעשים איינצופלאנצען דעם ארץ־ישראל־אידעאל אין די בריימע מאסען פון יודישען פאלק און מיטרייסען זיי צו אונזער אויפבוי־ארבייט.

מיר מוזען, זאגט דער רעדנער, אויסדרוקען אונזער גרויסען צער און ווערטאג איבער דעם שרעקליכען מצב, אין וועלכען עס געפינען זיך מיליאנען יודען אין רוסלאנד און הונדערטער טויזענדער אין דייטשלאנד, וועלכע שטעהען אויס צרות און אונגעוועהנליכען פיין. מיר מוזען געפינען דעם וועג מיטצוהעלפען אונזערע ליידענדע ברידער, וועלכע שטעהען אויף פערשידענע וועגען מיט אויס־געשטרעקטע הענד און זוכען די מיטלען עולה צו זיין קיין ארץ־ישראל.

די קאנפערענץ מוז אויפהויבען איהר גרויסע און שארפע פראטעסט־שטים אויף דער יודישער גאס געגען דעם עפענטליכען חלול־שבת און אנדערע רעליגיעזע פערלעצונגען, וואס ווערען באגאנגען אין א"י. דער דאזיגער פראצעס מוז ארומנעמען דאס גאנצע יודישע פאלק און עס טאר נישט דערלאזען ווערען, אז א"י זאל חרוב ווערען דורך דער רעליגיעזער הפקרות.

אויף אונזער מזרחי־וועלט־קאנפערענץ, וועלכע איז א טייל פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער באוועגונג, מוז דערמאנט ווערען דאס גרויסע אומגליק, וואס איז געשעהען מיטן טויט פון מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ד"ר חיים ארלאזאראוו. (די קאנפערענץ בעעהרט מיט אויפשטעהען דעם אנדענק פון פערשטארבענעם). דער דאזיגער פאקט בעווייזט אונז נאכאמאל, אז ווען אויף דער יודישער גאס און אין יודישען אויפבויגס־ווערק וואלט געהערשט דער גייסט פון דער יודישער תורה, וואלט נישט געווען קיין ארט פאר אזעלכע געשעהענישען. די פראגע איז נישט, וואס עס איז געפאלען א וויכטיגע פערזענליכקייט, נאר דאס, וואס עס איז בכלל מעגליך געווען, אז אין א"י זאל מען פון וועלכען עס איז צד מיט ברוטאליטעט און קלעפ וועלען איבערצייגען דעם געגנער, און עס איז דאך גארנישט לאנג, ווי אויך דער פועל־המזרחי האט אויף זיינע פלייצעס געהאלט קלעפ. דאס איז דער פועל־יוצא דערפון, וואס מען וויל בויען א"י אויפן „נהיה ככל הגוים בית־ישראל".

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ מוזען מיר זיך קודם־כל אליין אויפהויבען מיט אונזער גייסט. מיט אונזערע מסירות און מיט אונזער אמת, כדי מיר זאלען קענען אויפהויבען די אלגעמיין־ציוניסטישע באוועגונג און זי ברענגען צו דער איבערצייגונג, אז עס האנדעלט זיך נישט וועגען בויען א לאנד פאר יודען, נאר א לאנד פון יודען.

מיר דארפען זיך אפגעבען א חשבון, אז צום ציוניסטישען קאנגרעס אין פראג וועלען מיר נישט קומען נישט נאר אזוי שטארק, ווי מיר האבען געוואלט, נאר אפילו נישט ווי מיר וואלטען געקענט. מיר קומען אבער צום קאנגרעס מיט אונזער גרויסען אידעאל און מיר מוזען דארט ערפיהלען אונזער פליכט. אין די לעצטע צוויי יאהר איז געקומען צו א פערברייטערונג און פערגרעסערונג פון דער צאהל יודען אין א"י. צום ערשטען מאל איז פערברייטערט געווארען די עליה פון מיטעלשטאנד און עס זיינען אויך אנגענומען געווארען שריט וועגען ארייגציהען עבר־הירדן אין דער ספערע פון אונזער קאלאניזאציע. מיט גרויס צופרידענהייט קענען מיר קאנסטאטירען, דאס אט די ביידע ערפאלגען האבען מיר אין א גרויסער מאס צו פערדאנקען אונזער פערטרעטער אין דער עקזעקוטיווע – ה' הערשל פארבשטיין (שטורמישע אוואציעס).

ווי אונזער שטעלונג זאל נישט זיין, מוזען מיר קומען צום קאנגרעס אנ'איינערליך געשטארקטע.

דא אויף דער קאנפערענץ וועלען געהערט ווערען פערשידענע מיינונגען. פערלאזענדיג אבער קראקע, מוזען די אלע חלוקי־דעות פערשווינדען און מיר מוזען זיין געשטארקט, געאייניגט און שאפען אנ'איינהייטליכען פעסטען פראנט, הן אין דער ציוניסטישער באוועגונג, הן כלפי־חוץ.

דער ערשטער נעמט א ווארט צו א באגריסונג אין נאמען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און יודישער אגענץ ה' פארבשטיין, איבערגעבענדיג א גרוס פון ישוב, רופט דער רעדנער דעם „מזרחי" צו געשלאסענקייט און ווינשט ערפאלג דער קאנפערענץ.

הרב ד"ר שמואל הירשפעלד (ביאלע) באגריסט אין נאמען פון מערב־גאליציען מזרחי, די פערטרעטער פון דער וואיעוואדשאפט, מאגיסטראט, די קאנסולען און אנדערע. ער לעגט פאר צו שיקען באגריסונגס־דעפעשען צום מלוכה־פרעזידענט פראף. איגנאצי מאשטשיצקי און מארשאל יוזעף פילסודסקי. דער פארשלאג ווערט אנגענומען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

אין נאמען פון וואיעוואדע באגריסט דער קראקעווער סטאראסטע פאלאש. אין נאמען פון דער מוניציפאליטעט — ד"ר ביסעק. ווייטער האלטען באגריסונגס־רעדעס דער פרעזעס פון קהלה־ראט ד"ר פישלאוויץ, דער פרעזעס פון וועלט־פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען ד"ר שווארצבארד און אנדערע.

דאן ווערען פארגעלעזען באגריסונגס־טעלעגראמען און בריף, צוו. אנד. פון קראקעווער רביגאט און פון הרב קוק. אויפ'ן פארשלאג פון הרב בערלין ווערט באשלאסען ארויסצושיקען א באגריסונגס־דעפעשע צו הרב קוק.

דער פרעזעס פון פוילישען „מזרחי" הרב בראדט רעדט דאן ארום אין א לענגערע רעדע די גרויסע היסטארישע אויפגאבע פון רעליגיעזען יודענטום אין איצטיגען מאמענט, פראטעסטירט געגען חילול־הדת אין ארץ ישראל און אונטערשטרייכט די וויכטיגקייט צוצוציהען די גרויסע רעליגיעזע מאסען פאר דער מזרחי־ארבייט.

הרב גאלד, דער פרעזעס פון אמעריקאנער מזרחי, גיט איבער א גרוס פון א"י, וואס ער האט ערשט מיט עטליכע טעג צוריק פערלאזען.

אונטער די קלאנגען פון „התקוה" ווערט אין א געהויבענער שטימונג די פייערליכע ערעפנונגס־זיצונג געשלאסען.

* * *

קראקא. נעכטען שפעט ביינאכט איז פארטגעזעצט געווארען די דיסקוסיע אויף דער מזרחי־וועלט־קאנפערענץ. אין מיטעל־פונקט פון די דעבאטען זיינען געשטאנען די פראגען פון דער באציהונג צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ווי אויך די שטעלונג צו דער רעליגיעזער הפקרות אין ארץ־ישראל. אלע אהן אויסנאהם רעדנער האבען געשטעמפעלט דעם חילול־הדת אין עפענטליכען לעבען פון ארץ־ישראל.

די מיינונגען זיינען בלויז געווען געטיילט וועגען די קאנסעקווענצען, וואס דער מזרחי דארף ארויסציהען פון דעם דאזיגען מצב העניינים. איינציגע רעדנער האבען זאגאר געפאדערט, אז אויב עס זאל נישט ארייגטרעטען קיין ענדערונג אין דעם פרט, זאל מזרחי פערלאזען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע.

אויף דער קאנפערענץ איז געווען א זעהר שטארקע שטימונג פאר שאפען אנ'איינהייטליכען רעליגיעזען פראנט לטובת ארץ־ישראל.

הרב ניסענבוים פון ווארשא האט באזונדערס שארף פראטעסטירט געגען דעם חילול־הדת אין גן־שמואל, וואס איז געגרינדעט געווארען אויפ'ן נאמען פון גרינדער פון מזרחי ר' שמואל מאהילעווער.

אין אווענד איז פארגעקומען א געהיימע זיצונג פון רבנים, וואס באטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ.

אויף דער פרייטאגדיגער זיצונג, וואס איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון ה' פארבשטיין, איז פארטגעזעצט געווארען די דעבאטע.

שבת אווענד וועלען זיך אנהויבען נאכט־זיצונגען פון אלע קאנפערענץ־קאמיסיעס.

זונטאג, 11 פריה וועט געעפענט ווערען א פערטרויליכע זיצונג פון דער קאנפערענץ, צו וועלכער די פרעסע־פארשטעהער וועלען נישט צוגעלאזען ווערען. אויף דער דאזיגער זיצונג וועט ה' פארבשטיין אבגעבען א באריכט וועגען פאליטישען מצב פון ציוניזם. זונטאג וועט פארקומען א מאסען־מיטינג מיט'ן אנטייל פון הרב בערלין, הרב גאלד, ה' פארבשטיין, הרב גוראק און אנדערע.

פארבשטיינ'ס פאליטישער רעפעראט ביי פערמאכטע טירען

קראקא. 13 (טעלעפאניש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער מזרחי־וועלט־קאנפערענץ, האט ה' פארבשטיין געהאלטען א גרויסען פאליטישען רעפעראט ביי פערמאכטע טירען.

קלאנג־קינא
CAPITOL
היינט פרעזענטירען מיר
דעם גרויסען סאוויעטישען פילם פון פראד.
„SOWKINO" לויט דער ערצעהלונג
פון מאקסים גארקי
קין און ארטעם
(Kain i Artem)
(Burłak Artem)
רעזשי: Piotr Bytow בארען פון
דער נארודאוולנער מלוכה־אפערע
אין די הויפט־ראלען:
Grzegorz Uwarow, Mikołaj Simon i J. Egorow.
אנהייב 5 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייט.

שוידערליכסטע פערברעכער-פאמיליע,

וועלכע האט ווען געלעבט אויף דער וועלט

פון הערמאן בעהר

די געשיכטע פון פערברעכענס און פערברעכער איז פול מיט די שוידערליכסטע מארדען, רויבערייען, פערגוואלדיגונגען און אנדערע ברוטאלע באגרילונגען און ווילדע מעשים פון איינצעלנע מענשען און פון פערברעכער־גרופען.

אבער אין דער גאנצער ריזיגער געשיכטע פון גרויזאמקייטען און אכזריות איז נישט פאראן קיין איין פערברעכער־באנדע, וועלכע זאל קענען פערגליכען ווערען מיט שאוני בינען און זיין אונגעהערליכער פאמיליע.

און איצט צו די פאקטען.

פון דוש. ס. קאמיצס בוך וועגען די בעריהמטסטע פערברעכענס און פערברעכער דערוויסען מיר זיך, אז שאוני בינען איז געבוירען געווארען אין לאטיאן שאטלאנד, א ניין מייל פון עדינבורג, אין דער ערשטער העלפט פון זעכצעהנטען יאהרהונדערט. זיינע עלטערן זיינען געווען שטילע הארעפאשנע מענשען, וועלכע האבען זיך געבויגען און געפראכען צו מאכען א לעבען פאר זייער פאמיליע.

שאוני בינען האט אבער פון פריהסטער יוגענד נישט געוואלט ארבייטען, און פלעגט ארומטרעטען ווילדען איבער די ארומיגע פעלדער און וועלדער. זיין גרעסטער פערגעניגען איז געווען צו מוטשענען הונט, קעץ און פויגלען, וועלכע ער פלעגט כאפען.

צו זעכצעהן יאהר איז ער אנטלאפען פון היים און האט אנגעהויבען ארומצוהאנדלען איבער'ן לאנד. געלעבט האט ער פון וואס עס האט זיך געכאפט; ווא האט ער גע־גנבעט, דארט געבעטעלט, און אזוי האט ער זיך דורכגעשלאגען אין לעבען.

צו אכצעהן יאהר האט ער באגעגענט, א ווילדע בעלאזונגע מיידעל אין זיינע יאהרען. די האבען ביידע חתונה געהאט און זענען ביידע אוועק אויף די וועגען פון גנבה און גזלה, וועלכע זייער ארומטרייבען זיך איבער די שטעט און דערפער איז געווארען פאר זיי געפעהרליך, האבען זיי זיך אוועקגעלאזען צום ים.

„ביי דעם גאלאוועי לעיק האבען זיי געפונען א פעלז, וועלכער האט זיך פונקט צוגעפאסט צו זייער פערברעכערישען לעבען. אין פעלז איז געווען א הייל, און די הייל האט אוועקגעפיהרט טיף אין דעם שטיינערנעם בארג אריין.

ווען דאס וואסער פון ים האט זיך אויפגעהויבען, איז די הייל פערפליצט געווארען. האט שאוני ביען צוגעקליקעלט א גרויסען שטיין צו דעם אריינגאנג פון הייל, און ווען דאס וואסער פון ים האט זיך צוריק אראפגעלאזען, האט ער פערשטעלט דעם אריינגאנג און האט אויסגעבויט א דאמבע ארום.

צו זיין צופרידענהייט האט ער אויסגעפונען, אז דורך דעם שטיין האט דאס וואסער נישט געקענט דורכדרינגען און איבעריג איז געבליבען טרוקען. דאס איז פאר איהם געווען גענוג, און ער מיט זיין ווייב האבען דארטען איינגעריכט זייער דירה.

נישט ווייט פון דער הייל איז געווען א גע־דיכטער וואלד, דורכ'ן וואלד פלעגט מען מוזען דורכפאהרן, און דורכרייטען ווען מען האט גע־דארפט קומען צו עדינבורג אהער פון עדינבורג אין אנדערע פלעצער.

ווי שוין געזאגט איז בינען געווען פונקט אזוי שלעכט, פערדארבען און פערברעכעריש ווי שאוני אליין, און זי האט קיין שום ביז נישט געזעהען אין לעבען פון רויבעריי, פון גנבה און גזלה.

און אזוי האבען שאוני און בינען אנגעהויבען צו פיהרען זייער געמיינזאמען פערברעכערישען לעבען. שאוני פלעגט לויערען אין וואלד אויף א דורכפאהרער, איהם באפאלען און בעראבעווען; און כדי קיין שפורען זאלען נישט איבערבלייבען, פלעגט ער זיין קרבן אוועקהרג'ענען אויפ'ן ארט, און דעם טויטען קערפער מיט דער הילף פון בינען אריינשלעפען אין הייל.

כדי אויסצומיידען דעם גערוך פון די טויטע, האבען זיי די קערפער'ס אריינגעלעגט אין די זאלץ־וואסער פון ים, און אזוי ווי זיי האבען קיין גאנצע קערפער'ס נישט געוואלט האלטען, האבען זיי די קערפער'ס צו האקט אויף שטיקער, פריהער אראפ־ציהענדיג פון זיי די קליידער און צונעמענדיג אלע ווערט־זאכען.

אזוי ווי אין די דערביי־איגע שטעט און שטעטלעך האבען זיי מורא געהאט זיך צו באווייזען, האבען זיי געלעבט פון די פראדוקטען, וועלכע זיי פלעגען צונעמען פון זייערע קרבנות. אמאליגע יאהרען פלעגט מען אויף די רייזעס מיטנעמען א סך עסען און זאכען.

עס האט זיך אבער געמאכט אז א שטיק צייט פלעגען קיין קרבנות זיך נישט באווייזען. די וועגען זענען געווען שלעכט. די ידיעות וועגען דעם, אז מענשען ווערען פערשוואונדען אין דעם גאלאוועי וואלד, האבען זיך געגומען פערשפרייטען און מענשען האבען אויפגעהערט אליין דורכצופאהרען דורך דעם וואלד און פלעגען זיך צונויפקלייבען אין גרופען, צו פאהרען וואו זיי האבען באדארפט. געפאלען אויף גאנצע גרופען, האבען שאוני מיט זיין ווייב אפט מורא געהאט. האבען זיי געהאט אויף בעסערע געלעגענהייטען.

דער הונגער בורעכט דאן, אבער אייזען און פארי'ך הונגער עקזיסטירען נישט קיין געזעצען פון דער באטער. האבען שאוני בינען מיט זיין ווייב אײנמאל הונגעריגערהייט פערנוצט די שטיקער מענשען־פלייש, וועלכע זענען געלעגען אין די זאלץ־וואסער, און זיך דאן, זענען זיי געווארען נישט נאר מערדער און רויבער, זאנדערען אויך קאניבאלען, מענשען־פרעסער...

אזוי האבען די צוויי שוידערליכע פערברעכער געלעבט ווי ווילדע חיות אין דער הייל פון פעלזבארג. קיינעם האט דאך נאר נישט געקענט איינפאלען, אז מענשען וועלען וואוינען אין א פלאץ וואס ווערט יעדע צוועלף שעה פערגאסען מיט וואסער פון ים.

און דאס האט טאקע געגעבען שאוני בינען און זיין ווייב א מעגליכקייט אזוי פיל יאהרען אבצוגעהען מיט זייערע שוידערליכע פערברעכענס און נישט ווערען אויסגעפונען.

האבען שאוני און בינען געלעבט פון מארד און רויב און זיך דערנעהרט פון מענשען־פלייש. מיט דער צייט זענען ביי זיי אונטערגעקומען קינדער. און אויך די קינדער האבען זיי געקארמעט מיט מענשען־פלייש און מענשען־בלוט און די קינדער אויסגעוואקסען פונקט אזוי ווילדע, אזוי פערוואלט און אזוי מערדעריש ווי זייערע עלטערן.

און געקינדעלט האט בינען אויף פונקט ווי א ווילדע. זי האט געהאט אכט זיהן און זעקס טעכטער, און פון דער פריהסטער יוגענד זענען די קינדער אריינגעצויגען געווארען אין דעם פערברעכער־לעבען פון זייערע עלטערן און זיי האבען די עלטערען ארויסגעהאלפען אין אלע נידערטרעכטיגקייטען און גרויזאמקייטען.

שאוני בינען האט דערווייל די הייל זייער פער־גרעסערט, און פון די אנגראבירטע האב און גוטס פון די קרבנות האט ער געשאפען פאר זיין פאמיליע אלע מעגליכע בעקוועמליכקייטען, און דאס לעבען אין דער הייל פלעגט ווערען אלץ בעסער, וואס מעהר קרבנות עס האבען זיך בעווייזען אין דעם גאלאוועי־וואלד.

ווען די קינדער זענען אויסגעוואקסען גע־ווען די ברידער מיט די שוועסטער חתונה געהאט און די פאמיליע איז פערגרעסערט געווארען. און די זיהן מיט די טעכטער האבען שוין שאוני ביינען מיט נישט באר ארויסגעהאלפען, זאנדערען זענען געווארען גלייכע מיטגלידער אין רויב און מארד און האבען צוזאמענגעשטעלט איין גרויסע מערד־באנדע.

(שלוס קומט)

ווידער אסענסאציע ארום דער בעריהמ-טער גנבה פון דער „מאנא ליזא"

ווידער אַ סענסאַציע אַרום דער „זשאָקאָנד" (מאָנאַ ליזא). מיר מיינען אַלע אַז דאס בעריהמ-טע בילד געפינט זיך איצט אין „לובר" נאָכדעם, ווי מ'האָט זי געפונען נאָך דער גנבה פון יאהר 1911. ווייזט זאָך אויס, אַז די אמת'ע "זשאקאנד" פון לעאָנאַרדאָ דאַ ווינטשי איז גאר אין אַלזשיר, אַ קאָפּיע פון דא ווינטשיס בארימטע מייסטער-ווערק זעהען מיר אין „לובר".

די נייע סענסאַציע אַרום דעם בילד שטאַמט פון אַ געוויסען דזשעק דען — אַ בעריהמטער ענג-לישער אַפּעריסט. זיינע „אויפטוואונגען" זעען שוין גוט בעקאַנט. דער האויער פאַרשוין ערקלערט, אַז ער איז געווען איינער פון 4 פאַרשוינען, וואס האבען אויסגעפיהרט די גנבה.

איידער ער פאָהרט אָפּ קיין פּאַריז, וואו ער וועט, לויטן „סונדיי עקספּרעס", אויפגענומען ווער-רען דורכ'ן דירעקטאר פון מוזעאר באַלערט, האט דזשעק דען איבערגעגעבען די מעלאדי-אמאַטישע אויסשטעלונגען. אין וועלכע האט בילד איז גע'גנב'עט געוואָרען, און ווי אַזוי האס בילד איז איבערגע-פיהרט געוואָרען אין אַלזשיר, וואו די „זשאָקאָנד" „שמייכעלט" איצט.

צו די העכסט סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען פון דזשעק דען דאַרף מען זיך בעציהען מיט פאָרזיכ-טיגקייט. פונדעסטוועגען, איז אינטערעסאַנט צו הער-רען ווי אַזוי ער שילדערט די דרייסטע גנבה.

ווי אַזוי די „מאנא ליזא" איז גע-גנב'עט געוואָרען

דאס האט געטראָפען — דערציילט דזשעק, ווען ער האָט געלעבט אין פּאַריז און ער האָט גע-האַלטן בעוויזען „וואס ער קען". ער האט געזוכט „אַ סענסאַציאָנעל שטיקעל אַרבייט". ער האט זיך

(בריף פון פּאַריז)

בעקאַנט מיט אַנ'אינטערנאַציאָנאַלער באַנדע פון 4 מאַן. זייער נאָמען קען ער, נאַטירליך, נישט אויסגעבען. איינער פון זיי, וועלכען די רופט „ב" איז געווען אַ ספּעציאַליסט אין קאָפּירען בילדער.

זיי האבען בעשטימט צו גנב'ענען די „זשאָ-קאָנד". „ד" האט געמאַכט 6 קאָפּיעס פון מאנא ליזא. די 6 קאָפּיעס זענען איבערגעשיקט געוואָ-רען אין די פעראייניגטע שטאַטען. דער שטיוער-אַמט האט אין דעם נישט געזעהן קיין שום שלעכטס איינער פון אונזער חברה, וואס איז געווען אין די פעראייניגטע שטאַטען, האט בעזאָרגט די קאָ-פּיעס אין אַ זיכער אָרט.

דאַ האט זיך אָרויסגערוקט די פראַגע פון גנב'ענען דעם אָריגינאַל. דאָ איז געקומען צו גוך אונזער מיטאַרבייטער „ד", וואָס האָט געאַרבייט אין מוזיי גופא, מיט אונא מענשען איז נישטא, וואס מורא צו האבען.

... איז אַ זונטאָג

צום בעשטימטען טאָג — עס איז געווען אַ זונטאָג! — האָבען מיר זיך אַריינגעקריגען אין „לובר". מיר האָבען זיך געלייגט אין אַ קליין ציי-מעדל און דאָרט האבען מיר פערבראַכט די נאַכט, אין דער פריה האָבען מיר אָנגעטון אַרבייטער-בלוזעס און מיר האָבען זיך אויסגעמישט מיט די אַרבייטערס פון מוזיי. מאָנטאָג רוימט מען אויף דעם מוזיי, און די אַרבייטער קומען גאַנץ פריה, די דאָזיגע לאַגע האָבען מיר אויסגענוצט פאַר זיך.

אין אַ בעשטימטען מאָמענט האָבען מיר אַפּגע-שרויפט דאָס בילד און מיר זענען אַרויס דורך דער גאַלעריע. איך האָב בעהאַלטען דאס מייסטער-ווערק אונטער מיין ראָק. אַ מאָדנע געפיהל האט מיך אַרומגענומען. איך האָב אַלץ מאָל מורא געהאַט און בין גלייכצייטיג מיטגעריסען געוואָרען פון בליק פון דער „מאנא ליזא". — אַ מאָדנע גע-פיהל האט מיך בעהערשט. מיר זענען אַרויס פון מוזיי אָהן אינצידענטען.

גלייך האָבען מיר געהייסען פערקויפען די קאָפּיעס אין די פעראייניגטע שטאַטען. די קאָפּיעס זענען דאָרט אָפּגעקויפט געוואָרען דורך מיליאָנע-רען, וועלכע האָבען נאַטירליך געמיינט, אַז זיי קויפען די אָריגינאַלען.

אין לובר איז נאר א קאפּיע

אָבער מיט דעם איז נאָך די געשיכטע נישט צו ענדע.

„ד" האָט געמאַכט אַ זיבעטע קאָפּיע, די קאָ-פּיע איז געווען אַזוי ענליך אויפ'ן אָריגינאַל, אַז ער האט שפּעטער אַליין געמיינט, אַז ער האָט די אמת'ע מאנא ליזא. מיט דעם בילד איז ער אַוועקגעפאָהרען קיין איטאַליען, וואו ער איז גע-ווען צוויי יאָהר. דאָרט האָט ער געזוכט צו פער-קויפען דאס בילד. ווי בעקאַנט האט מען איהם דאָרט געכאַפּט, און זיין מאַנאַ ליזא איז צוריק אַריין אין לובר, אַלס דער אָריגינאַל.

די „זשאָקאָנדאַ", וועלכע געפינט זיך אין לובר איז בכן נישט מעהר ווי אַ קאָפּיע. דעם אָריגינאַל האָבען מיר פערקויפט פאַר 25.000 פראַנק אַ ביל-דער-אַנטיקוואַר, וועלכער האט זיך בעזעצט אין אַלזשיר.

און דער ענגלענדער פערענדיגט זיין משונה'-דיגע געשיכטע:

אַמאָל זענען פאַרגעקומען מאָרדען און זעלבסט מאָרדען אַרום לובר. די אורזאַך איז געווען דער צויבער פון מאנא ליזא. דיבט עס געפינט זיך דאָרט אַ פאַלש בילד, האבען די אַלע דראַמען אין גאַנצען אויפגעהערט.

די דירעקציע פון נאציאָנאַלע מוזע-אומס האלט, אַז עס איז א פאַנטאַזיע

אין דער דירעקציע פון די נאַציאָנאַלע מוזעאומס האָט מען וועגען דעם ענין ערקלערט פאָל-גענדעס:

„שוין נישט דאָס ערשטע מאָל, וואָס מען מאַכט אַזאַ טומעל אַרום אַ בילד. וואס האַלטען מיר איך זאָגען? ס'איז אַ פאַנטאַזיע, אַנ'איינפאַכע פאַנ-טאַזיע. מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט אַנ'אַמעריקאַנער ערקלערט, אַז ער איז דער אייגענטימער פון אַ בעריהמט בילד. עס איז פאָרגעקומען אַנ'עקס-פּערטיזע, און ער איז אין גאַנצען צוטומעלט גע-וואָרען.

אויב דער ענגלענדער איז איבערצייגט, אַז זיין בילד איז די אמת'ע מאנא ליזא, זאל ער זי ווייזען עקספּערטען. מיר בעזיצען איצט אַזעלכע ווי-סענשאַפטליכע מיטלען, אַ דאַנק וועלכע מ'קען באַלד אונטערשיידען אַנ'אמת בילד פון אַ קאָפּיע. איהר טאָרט נישט פערגעסען, אַז מ'קען נישט נאָכמאַכען די אַרבייט פון יענער צייט"....

י. כאַמסקי.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

פּראָטעזען, קאָרסעטען, אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַט-פוס-איינלאַגען געגען פוס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

לעטשניצע כראַבראַגאַ 4 רוג זגעזשער 37

נעהמט אָן קראַנקע פון אַלע ספּעציאַליטעטען

וויזיט 3 זל.

ווענעראָלאָגישער קאַבינעט. 3334

Dr. med. S.MAŁOWIST

האַלז, נאָז און אויערען-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 70, tel. 115-93

נעהמט אָן פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום

פ. שאַץ

לאָדז, פּעטריקאָווער 37.

טעל. 230-85

פיהרט אַדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א.א.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאַסטענס

אַ געהילף-ריכטעווער ווערט געזוכט. צלטשטאָדט 5, נירענבערג, וו. 23.

אויבערלאַק, ווי אויך הענד-נייהערינס צו סוועטערס קענען זיך מעלדען ביי לעמעל, לאַגעווניצקא 12. 4172

אַ קוואַליפיצירטער שטריקער ווערט געזוכט פאַמאַרסקאַ 67, יי 42.

לאָקאַלען

צוויי פריילינס קענען בעקומען לאָזשי ביי אַנ'אינטעליגענט מיידל, זגערזשער A 30. צו ערפאַהרען אייגם שניידער פאַר חנה וויינבערג. 4168

שלאָסעריי-אַרבייטען.

ווי אויך אויטאָגענישע שמעלצונגען, מעטאַל-בעשרבמונגען, מאַ-שינען-מילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

געגז שוויס פון די פיס

צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער

וועלניאַרזש, סטאַרי רינעק 1.

וועדקשטעל שירמס פון און שפּאַציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פּרייזען. נעהמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

קוראַטאָריום פון די באַראָכאָוו-שולן

7-קל. יודישע פאָלקס-שול א.נ. ב.באָראָכאָוו, שרודמיעסקאַ 7

7-קל. יודישע פאָלקס-שול א.נ. י. ל. פּרץ, פל.קאָשטשעלני 4

איינשרייבונגען פון קינדער ווערען אָנגענומען יעדען אָוונט פון 8–10 אין קאַנצעלאַריע פון דער באָראָכאָוו-שול, שרודמיעסקאַ 7. שילער פון די באָראָכאָוו-שולען זענען יוצא דעם שול-צוואַנג. 4167

עס ווערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4 יאָהר אין שורעק-קינדער-היים, פל. קאָשטשעלני 4.

אויפקלערונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַנאָנס, וואָס איז געווען געדרוקט אין „נייעם פאָלקס-בלאַט". אַז ביי י. מילנער פערקויפט מען צו 1 30 זל. דאַמען-פילץ-קאַפּעלושען, שטעלען מיר פעסט, אַז נאָכדעם ווי מיר האָבען די זאַך אויסגעפאָרשט — אַז דער אַנאָנס איז נישט געוואָרען אויפגעגעבען דורך אונזער ה' י. מילנער, נאָר דורך אַנ'אונפעראַנטוואָרטליכע פערזאָן מיט'ן צוועק צו דעמאָראַליזירען די קאַפּעלוש-מאַכער.

מיט דרך-ארץ

דער קאַפּעלוש-מאַכער-צעך

סטאַרשי: א. לאַסקער.

סעקרעטאַר: י. שפּערלינג.

לאָדז, דעם 10. אויגוסט 1933. 4170

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדעס

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פּרייזען

אנדולאַציע און מאַניקור

ביי קערש, סטוואָראַווא 15

געזונט איז אַנ'אוצר

Primeros PREZERWATYWY

איז די גאַראַנטיע פאַר'ן געזונט.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

נעהמט אָן די דרוקעריי פון

„נייעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעשיקט איבער שטאָט.

די ביליגסטע הוועלע

און דער גרעסטער אויסוואהל פון

טאַפּעטען-לייסטען

און ראַהמען צו פּאַרהאַנגען,

סטיל- און אוואַהל-ראַהמען

צו בעקומען נור אין דער פאַבריק פון

י. צווייליך, לאָדז

11 באַרוטאָוויטשאַ 11 אין הויף.

בעמערקונג: איך בעזיץ נישט קיין שום פיליאַלן.

ערשטע לאָדזער מעכאַנישע בערעטען-אַפּרעטור

L. Tenenbaum

Łódź, Cegielniana 40

נעהמט אָן בערעטען צום פּילצען, פאַרבען און פאַרמירען

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9 – 1 פאַרמיטאָג.

בעזונדערע ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. S.Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט אויף

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129-45

נעהמט אָן פון 8–2 בייטאָג און 5–9 אָוו.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

כירורגישער קאַבינעט

Dra med.

M. Kantora

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַנאַ 5

טעל. 112-22

נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו.

לעטשניצע-פּרייזען.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאָר'ן טעקסט-8 ... פרייטאָג און ערב-יו"ט-24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען

אין טעקסט-40 . . . . . . 60– 4

נאָכ'ן טעקסט-12 . . . . . . 18– . . . .

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלענדער 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען-20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מעהרערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז – 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אַפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. אַ חודש ; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא–1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצושטעלען געלט פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנט-וואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Er... I D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

... „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.